

Arbeidsgiveravgift til folketrygden for 2017

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
1.1	Generelt om avgiftsplikten.....	4
1.2	Regelverk.....	4
2	Soneplassering	4
2.1	Enhetsregisterreglene.....	5
2.2	Feilregistrering og unnlatt registrering.....	5
2.3	Tilpasninger og ulovlig omgåelse.....	6
2.4	Underenheter.....	7
2.4.1	Arbeidstakere som er tilknyttet flere enheter innenfor samme foretak.....	7
2.4.2	Virksomhet innen ulike næringer.....	7
3	Ambulerende virksomhet	7
3.1	Hva er ambulerende virksomhet.....	8
3.2	Begrepet "hoveddelen av arbeidet".....	9
3.3	Krav til dokumentasjon ved ambulerende virksomhet.....	11
3.4	Sykepenger og avspasering ved ambulerende virksomhet.....	12
3.5	Naturalytelser ved ambulerende virksomhet.....	12
3.6	Etterutbetalinger og feriepenger ved ambulerende virksomhet.....	12
3.7	Arbeidsoppdrag i utlandet eller på norsk kontinentalsokkel.....	12
4	Soner og satser	13
4.1	Innledning.....	13
4.2	Generelle næringer.....	13
4.3	Statsforvaltningen og helseforetakene.....	13
4.4	Foretak i økonomiske vanskeligheter.....	15
4.5	Sektorunntatte aktiviteter som skal betale avgift etter høyeste sats.....	15
4.5.1	Produksjon av stål og syntetiske fiber.....	17
4.5.2	Transportsektoren.....	17
4.5.3	Lufthavner.....	18
4.5.4	Energisektoren.....	19
4.5.5	Finans- og forsikringssektoren.....	19
4.5.6	Hovedkontortjenester og visse rådgivningstjenester i konsern.....	19
4.5.7	Arbeidsutleie til sektorunntatte aktiviteter.....	20
4.6	Jord- og skogbruk, fiskeri, etc.....	20
4.7	Svalbard.....	21
5	Blandet virksomhet	22
5.1	Krav til regnskapsmessig skille.....	23
5.2	Særlig om sentrale, administrative fellestjenester.....	24

6	Fribeløpet.....	24
6.1	Innledning	24
6.2	Fribeløpsordningen i sone la.....	25
6.3	Fribeløpsordningen for sektorunntatt aktivitet	25
6.3.1	Særregel for arbeidsgivere som driver med godstransport på vei.....	26
6.4	Foretak i økonomiske vanskeligheter.....	26
6.5	Annen bagatellmessig støtte.....	27
6.6	Nærmere om juridisk enhet og konsern	27
6.6.1	Fusjon og fisjon.....	28
6.6.2	Foretak som går inn eller ut av konsern i løpet av året	29
6.6.3	Interkommunale samarbeid og kommunale foretak	30
7	Innrapportering av arbeidsgiveravgift	30
7.1	Generelt	30
7.2	Innrapportering av fribeløp for konsern	31
7.3	Endring og fastsettelse av arbeidsgiveravgift.....	33
8	Betaling.....	33
9	Arbeidsgiveravgift av tilskudd og premier til livrente og pensjonsordninger.....	34
9.1	Generelt	34
9.2	Særskilt om kollektive livrenter.....	34
10	Internasjonale arbeidsforhold.....	35
10.1	Generelt	35
10.2	Trygdeavtaler (sosialkonvensjoner) og EØS-avtalens trygderegler	35
10.3	Hvilken sone skal legges til grunn.....	35
10.4	Diplomater unntatt fra trygd i Norge	36
10.5	Arbeidstakere utsendt til Norge fra USA og Canada.....	36
10.6	Særlig om sjøfolk	36
10.6.1	Utgangspunkt.....	36
10.6.2	Sjøfolk i utenriksfart som bor utenfor Norden og som ikke er statsborger i et EØS-land	36
10.7	Misjonærer mv. som er medlemmer i folketrygden etter folketrygden § 2-8.....	36
10.8	Honorar til utenlandske artister	36
11	Inntekt som blir skattlagt etter lov om skatt til Svalbard.....	37
12	Særlig om introduksjonsstønad og kvalifiseringsstønad	37
13	Unntak for fiske- og fangstnæringen	37
14	Avgiftsfritak for refundert sykelønn mv. utbetalt av arbeidsgiver	37
15	Fritak for arbeidsgiveravgift for private arbeidsgivere	38
15.1	Generelt	38
15.2	Vilkår for at unntaket kommer til anvendelse	38
15.2.1	Arbeid på eller i tilknytning til arbeidsgivers hjem og fritidsbolig.....	38
15.2.2	Ytelsene må ikke være fradragsberettigede.....	38
15.2.3	Avtalen må være inngått mellom private	38
15.2.4	Grensen på kr 60 000	38
15.3	Særlig om privat pass av barn	39
16	Fritak for arbeidsgiveravgift for frivillige organisasjoner.....	39
16.1	Utgangspunkt.....	39
16.2	Vilkår for at unntaket kommer til anvendelse	39
16.2.1	Vilkår knyttet til utbetaling til den enkelte arbeidstaker.....	39
16.2.2	Vilkåret om maksimalt kr 600 000 i samlede lønnsutbetalinger	40
16.2.3	Lønnsutbetalinger i næringsvirksomhet	40

17	Forenklede oppgjørsordninger	40
17.1	Innledning	40
17.2	Rapportering ved hvert oppgjør	40
17.3	Forenklet oppgjørsordning for statsforvaltningen	40
18	Generell grense for opplysningsplikt	41
19	Arbeidsgiveravgift for konkursbo og dødsbo	41
20	Vedlegg	42
20.1	Vedlegg 1: Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2017 (utdrag)	42
20.2	Vedlegg 2: Annex II og II(a) til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014-2020.....	47

1 Innledning

1.1 Generelt om avgiftsplikten

Etter folketrygdloven § 23-2 første ledd skal arbeidsgivere betale arbeidsgiveravgift av lønn og annen godtgjørelse for arbeid og oppdrag i og utenfor tjenesteforhold som han plikter å innrapportere, jf. skatteforvaltningsloven § 7-2. Som hovedregel skal det ikke betales arbeidsgiveravgift når mottakeren av godtgjørelsen har utført arbeidet eller oppdraget som ledd i næringsvirksomhet. Det er i mange tilfeller gitt fritak for avgiftsplikt, se blant annet punkt 11 til 16.

Etter skatteforvaltningsloven § 8-6 første ledd skal arbeidsgiver gi opplysninger om beregnet arbeidsgiveravgift og grunnlaget for beregning av avgiften for hver kalendermåned etter reglene i a-opplysningsloven, se punkt 7.

Videre skal arbeidsgiver av eget tiltak innbetale summen av avgiftsbeløpet for de to foregående månedene henholdsvis hver 15. januar, 15. mars, 15. mai, 15. juli, 15. september og 15. november, jf. skattebetalingsloven § 10-10 første ledd, se punkt 8.

Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift har som mål å stimulere arbeidsmarkedet i distriktene, som igjen gir grunnlag for økt bosetting. Arbeidsgiveravgiften beregnes på grunnlag av et avgiftsgrunnlag og en avgiftssats. Avgiftssatsen er differensiert ut fra distriktspolitiske hensyn. Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift innebærer imidlertid statsstøtte. Statsstøtte er i utgangspunktet forbudt etter EØS-avtalen, men tillates likevel så lenge ordningene er i tråd med gjeldende retningslinjer. [Retningslinjer for regionalstøtte](#) for 2014-2020 ble vedtatt av ESA i oktober 2013, og trådte i kraft 1. juli 2014. Ny ordning for differensiert arbeidsgiveravgift trådte i kraft samme dato som ESAs retningslinjer, 1. juli 2014.

Som en følge av EFTA-domstolens dom 23. september 2015, ble en del av ESAs vedtak om å godkjenne ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift opphevet. For å overholde Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, er det derfor fra og med 2016 ikke lenger anledning for ambulerende virksomheter å benytte lavere avgiftssats enn den som gjelder der virksomheten er registrert i Enhetsregisteret, se punkt 3.

1.2 Regelverk

Hovedregelen om arbeidsgiveravgift følger av [lov om folketrygd av 28. februar 1997 nr. 19](#) (folketrygdloven) § 23-2. Reglene om hvordan avgiften skal beregnes med hensyn til soner og satser er gitt i stortingsvedtak av 17. desember 2016 nr. 1669 om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2017 (heretter: avgiftsvedtaket) §§ 1 til 5. Se Vedlegg 1: Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2017 (utdrag). Videre er det gitt regler om beregning og fastsetting av arbeidsgiveravgift i [forskrift av 2. desember 1997 nr. 1385, og i lov av 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning \(skatteforvaltningsloven\)](#). Regler om betaling og innkreving av arbeidsgiveravgift er gitt i [lov av 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav](#) (skattebetalingsloven) og [forskrift av 21. desember 2007 nr. 1766 til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven](#) (skattebetalingsforskriften). [Lov av 03. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret](#) med tilhørende forskrifter og retningslinjer, har betydning for soneplasseringen. Regler om innrapportering av arbeidsgiveravgift er gitt i [lov av 22. juni 2012 nr 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m.](#) (a-opplysningsloven), og i [forskrift av 24. juni 2014 nr 857 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m.](#) (a-opplysningsforskriften).

2 Soneplassering

Avgiftsvedtaket for 2017 § 1 første og annet ledd lyder slik:

”(1) Arbeidsgiveravgift beregnes som hovedregel etter satsen som gjelder i den sonen hvor arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Det kan likevel ikke benyttes redusert sats når arbeidsgiver har

virksomhet innenfor nærmere angitte sektorer eller når arbeidsgiver er i økonomiske vanskeligheter, jf. § 4 og § 3 annet ledd.

(2) Et foretak som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket skal være registrert etter enhetsregisterloven. En privatperson som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor vedkommende er bosatt ifølge folkeregisteret.”

Avgjørende for hvilken sone som skal legges til grunn for beregning av arbeidsgiveravgift, er som hovedregel der virksomheten skal være registrert etter enhetsregisterloven. Bakgrunnen for dette er ESAs retningslinjer for statsstøtte, som bare tillater at det gis støtte i form av reduserte avgiftssatser til virksomheter som drives innenfor det geografiske virkeområdet for nærmere angitte soner. Dette gjelder også i de tilfellene virksomheten drives i form av en registrert underenhet, jf. avgiftsvedtaket § 1 tredje ledd, se nedenfor under punkt 2.4. Også arbeidsgivere som omfattes av de særskilte reglene for ambulerende virksomhet skal som utgangspunkt følge prinsippet om at satsen i sonen der virksomheten er registrert anvendes, jf. avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd. Det gjelder imidlertid unntak i de tilfellene hvor "hoveddelen av arbeidstakerens arbeid" utføres i en annen sone med høyere sats enn i registreringssonen. Se nærmere punkt 3.

For private arbeidsgivere skal folkeregistrert adresse legges til grunn ved sonetilordningen, jf. avgiftsvedtaket § 1 annet ledd annet punktum.

Det er beregningsenhetens registreringssted på utbetalingstidspunktet for lønn mv. som er avgjørende. Unntak gjelder ved flytting i løpet av terminen, se neste avsnitt.

2.1 Enhetsregisterreglene

For å sikre lokaliseringsreglenes notoritet og praktiserbarhet, er soneplasseringen av arbeidsgivers virksomhet knyttet opp mot registreringsreglene, jf. avgiftsvedtaket § 1 annet og tredje ledd.

Det vises til lov om Enhetsregisteret av 3. juni 1994 nr. 15 (enhetsregisterloven). Nærmere bestemmelser er gitt i forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret.

Det vises også til forarbeidene til enhetsregisterloven, herunder Ot.prp. nr. 11 (1993-94) om lov om Enhetsregisteret. Videre vises det til [Statistisk Sentralbyrås regler og rutiner for vedlikehold av Bedrifts- og foretaksregisteret](#). Arbeidsgivere som er usikre på hvordan registrering skal foretas i Bedrifts- og foretaksregisteret må henvende seg til Statistisk sentralbyrå for nærmere veiledning.

Den registrerte forretningsadressen i Enhetsregisteret er i utgangspunktet avgjørende for virksomhetens plassering. Enhetens adresse er én av de opplysningene som må oppgis for at virksomheten skal få tildelt et organisasjonsnummer, jf. enhetsregisterloven § 5 annet ledd bokstav b.

Flytting av hovedenhet eller underenhet fra én sone til en annen sone i løpet av året, får virkning fra og med påfølgende kalendermåned, jf. avgiftsvedtaket § 1 femte ledd. Det skal "uten ugrunnet opphold" sendes inn endringsmelding vedrørende flytting av enheten til enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 15, jf. § 5 annet ledd bokstav b. Avgjørende er den flyttedatoen som er oppgitt i endringsmeldingen, så fremt meldt flyttedato gir uttrykk for realiteten.

2.2 Feilregistrering og unnlatt registrering

Opplysningene i Enhetsregisteret kan ikke alltid legges til grunn ved beregning av arbeidsgiveravgift. Det kan tenkes at Enhetsregisteret av ulike grunner gir feilaktige opplysninger om arbeidsgivers lokalisering. Grunnen kan for eksempel være at en arbeidsgiver har flyttet, uten at endringsmelding er sendt, eller at sendt melding ikke er registrert. Et annet tilfelle kan være at pliktig registrering ikke er

gjennomført. Har et foretak registreringspliktige underenheter som ikke er registrert med eget underorganisasjonsnummer i Enhetsregisteret, regnes enheten likevel som en egen beregningsenhet.

I avgiftsvedtaket § 1 annet ledd er det gitt en presisering om at det i disse tilfellene er satsen for den sonen hvor foretaket eller underenheten skulle vært registrert som skal benyttes på avgiftsgrunnlaget, jf. "skal være registrert etter enhetsregisterloven". Dette må gjelde både i tilfeller hvor riktig registrering ville medført en høyere sats, og i tilfeller hvor riktig registrering ville medført en lavere sats for foretaket. Det er imidlertid foretaket selv som er nærmest til å foreta vurderingen av hvor de etter enhetsregisterreglene skal være registrert. Det må derfor kunne kreves at foretaket i tilstrekkelig grad dokumenterer at de skulle ha vært registrert i denne andre sonen, dersom en lavere sats enn i registreringssonen skal legges til grunn. Hva som vil være tilstrekkelig dokumentasjon må vurderes konkret i det enkelte tilfellet. Se også pkt. 7.3 om de ytre frister for endring av tidligere innrapportert arbeidsgiveravgift.

Eksempel 1:

En arbeidsgiver er registrert i sone III. Arbeidsgiveren driver også virksomhet i sone I, og plikter å registrere en underenhet her, noe som ikke er gjort. Her skal arbeidsgiveren benytte satsen som gjelder for sone I, altså 14,1 pst. for de avgiftspliktige ytelser som knytter seg til virksomheten i sone I.

Eksempel 2:

En arbeidsgiver er registrert med forretningsadresse i sone IVa. I realiteten drives virksomheten utelukkende i sone V. Dersom arbeidsgiver kan legge frem dokumentasjon som sannsynliggjør at virksomheten faktisk skulle ha vært registrert i sone V, kan han benytte satsen i sone V, til tross for registreringen i sone IVa.

2.3 Tilpasninger og ulovlig omgåelse

Siden soneplasseringen avhenger av arbeidsgiverens lokalisering og ikke av arbeidstakers bosted, vil oppfordringen til å gjennomføre tilpasninger for å spare avgift i noen sammenhenger være stor. Utgangspunktet er at slike tilpasninger må respekteres, men det må være en realitet bak registreringer.

Det følger av avgiftsvedtaket § 1 annet ledd at det er hvor foretaket skal være registrert etter enhetsregisterloven som er avgjørende. I dette ligger det et krav om at registrering i Enhetsregisteret samsvarer med de reelle forholdene med hensyn til hvor virksomheten drives.

Driften av virksomheten må i rimelig utstrekning knytte seg til registrert forretningsadresse. Det er naturlig å se hen til virksomhetens karakter i vurderingen av hva det er naturlig å kreve av aktivitet på registrert adresse. Som et minimum må man kunne henvende seg og komme i kontakt med foretaket på adressen. Det må også kunne oppstilles som et minimumskrav at det foreligger et fast bemannet kontor på adressen med minst én ansatt. Hvor registrert forretningsadresse fremstår som et postkassekontor må man ved avgiftsberegningen se bort fra registrert forretningsadresse og legge til grunn avgiftssonen hvor virksomheten reelt anses å være drevet fra. I slike tilfeller er registreringen bare gjort for å få redusert avgift, og har ingen realitet utover det. Den alminnelige omgåelsesnormen som gjelder på skatte- og avgiftsområdet vil kunne benyttes for å gjennomskjære uønskede tilpasninger.

Hvorvidt det er aktuelt med gjennomskjæring i slike tilfeller, må bero på en konkret vurdering, se St.prp. nr.1 (2006-2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak s. 43. I korte trekk vil vurderingen være todelt: For det første er det et spørsmål om i hvilken grad rettsforholdet har vesentlige andre virkninger for skattyteren enn de skatte- og avgiftsrettslige. For det andre må en se på i hvilken utstrekning resultatet ellers vil være i strid med reglernes formål.

2.4 Underenheter

Et foretak kan bestå av flere virksomheter som er geografisk eller næringsmessig avgrenset, såkalte underenheter. I de tilfellene et foretak driver virksomhet i forskjellige geografiske områder (eller innen ulike næringer), skal hver enkelt virksomhet registreres som en enhet/underenhet i det aktuelle området, jf. enhetsregisterforskriften § 10. En betingelse for å kunne registrere en underenhet er at minst én person har fast arbeidsplass på adressen, jf. [Statistisk Sentralbyrås regler og rutiner for ajourhold av bedrifts- og foretaksregisteret s. 6](#).

Den enkelte underenhet utgjør en egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift, og underenhetens lokalisering avgjør hvilken sats som skal anvendes, jf. avgiftsvedtaket § 1 tredje ledd. Det er satsen i sonen der underenheten er registrert som skal anvendes på lønnskostnadene knyttet til denne virksomheten. Det må klart fremgå av lønnsregnskapet at lønnsutgifter tilknyttet arbeid for underenheten tilordnes denne. Selv om hver underenhet er en egen beregningsenhet, skal innrapportering og innbetaling av arbeidsgiveravgift gjøres samlet til én skatteoppgrever. Se punkt 7 og punkt 8.

Når det er registrert underenheter må det ved valg av avgiftssone dermed også tas stilling til hvor den enkelte ansatte har sitt arbeidssted. Det er da naturlig å se hen til hvor vedkommende har sitt faste oppmøtested, hvor vedkommende får sine arbeidsinstruksjoner fra og/eller hvor nærmeste leder med personalansvar er lokalisert.

Etter enhetsregisterreglene gjelder det enkelte unntak fra plikten til å registrere underenheter, selv om det drives virksomhet på flere steder. Det er derfor gitt en særregel for enkelte tilfeller av ambulerende virksomhet i avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd. Se nedenfor under punkt 3.

Registrering av underenheter på ulike adresser har bare betydning for hvilken sats som skal betales, og får ingen innvirkning på fribeløpet. En juridisk enhet har bare krav på ett fribeløp, se punkt 6.6.

2.4.1 Arbeidstakere som er tilknyttet flere enheter innenfor samme foretak

Arbeidstakere kan være tilknyttet ulike registreringspliktige enheter og utfører arbeid i ulike soner innenfor et foretak. I slike tilfeller skal en anvende satsen som gjelder for den sonen der den aktuelle enheten er registrert, for ytelser tilknyttet den enkelte enhet. Er det vanskelig å avgjøre nøyaktig hvilke ytelser som knytter seg til hver enkelt enhet, må en gjøre en forholdsmessig beregning på bakgrunn av hvor stor del av arbeidstiden som tilbringes på hvert enkelt sted. Det er beregningsenhetens registreringssted på utbetalingstidspunktet som avgjør valg av sats.

2.4.2 Virksomhet innen ulike næringer

Driver underenhetene en annen type virksomhet enn hovedenheten, vil satsene kunne variere som en følge av hvilket geografisk område underenheten driver virksomhet i, og hvilken næringssektor virksomheten faller inn under. For mer om soner og satser, se punkt 4.

3 Ambulerende virksomhet

Avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd gjør unntak fra hovedregelen om at satsen i registreringskommunen skal anvendes ved beregning av arbeidsgiveravgift. Dersom "hoveddelen av arbeidstakerens arbeid" er utført i "en annen sone med høyere sats enn der virksomheten drives, jf. annet ledd, og enhetsregisterreglene på grunn av virksomhetens art ikke påbyr at underenhet registreres i sonen hvor arbeidet utføres", skal satsen i sonen hvor arbeidet er utført brukes på en tilsvarende del av lønnsutbetalingen.

Avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd ble endret fra og med inntektsåret 2016. Endringen innebærer at særregelen for ambulerende virksomhet kun gjelder der arbeidstaker ambulerer til en sone med høyere sats enn i registreringssonen. Arbeidsgivere som driver ambulerende virksomhet til en sone

med lavere sats enn registreringssonen, skal beregne arbeidsgiveravgift etter satsen i registreringssonen for alt arbeid som utføres både i registreringssonen og i soner med lavere avgift enn i registreringssonen. Før endringen kunne arbeidsgivere med ambulerende virksomhet i soner med lavere sats enn i registreringssonen benytte denne lavere satsen på lønn for det arbeidet som ble utført der.

I desember 2014 ble ESA stevnet for EFTA-domstolen av et foretak lokalisert i Finnmark. Foretaket krevde at ESAs godkjenningsvedtak skulle oppheves. Foretaket mente at ESA ikke hadde fulgt korrekte prosedyrer ved vurderingen av særregelen som innebærer at foretak som er etablert utenfor virkeområdet for differensiert arbeidsgiveravgift på visse vilkår kan benytte redusert avgiftssats for ansatte som er leiet ut til foretak innenfor virkeområdet.

I dom av 23. september 2015 opphevet EFTA-domstolen deler av ESAs vedtak av 18. juni 2014 om å godkjenne ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift for perioden 1. juli 2014 til 31. desember 2020. Opphevelsen gjelder kun særregelen som tillot arbeidsgiver å benytte en lavere sats enn i registreringssonen dersom hoveddelen av arbeidet ble utført i en sone med lavere sats. I dommen fastslo EFTA-domstolen at ESAs undersøkelser av særregelen ikke hadde vært tilstrekkelige. Som følge av dommen må ESA derfor gjennomføre nye undersøkelser av den delen av ordningen som ble opphevet. På grunn av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen måtte støtte gitt etter denne særregelen stanses med virkning fra 1. januar 2016. Dette ble gjort ved å endre avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd første punktum. Dersom ESA etter gjennomførte undersøkelser finner at støtte etter særregelen kan godkjennes, kan støtten gjeninnføres. Dette kan tidligst skje når et eventuelt vedtak om godkjenning fra ESA foreligger.

3.1 Hva er ambulerende virksomhet

Avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd omfatter tilfeller der arbeidstaker utfører hoveddelen av arbeidet i en annen sone med høyere sats enn der virksomheten drives, og hvor det ikke er plikt til å registrere en underenhet i denne andre sonen. Unntaket er særlig aktuelt for ambulerende virksomhet.

Ambulerende virksomhet er virksomhet som etter sin art også utføres på andre steder enn der foretaket er registrert, f.eks. være transportvirksomhet, bygg- og anleggsvirksomhet, konsulentvirksomhet og arbeidsutleie.

Dersom det utføres arbeid utenfor registrert virksomhetsadresse og det ikke foreligger krav til registrering av underenhet, vil dette ofte regnes som ambulerende virksomhet etter SSBs retningslinjer.

For mer om når en virksomhet plikter å registrere en underenhet i sonen hvor arbeidet utføres henvises det til punkt 2.4 om enhetsregisterreglene. Som nevnt under dette punktet gjør enhetsregisterreglene enkelte unntak fra plikten til å registrere underenheter, selv om det drives virksomhet på flere steder. Statistisk sentralbyrå har i sine retningslinjer, [Regler og rutiner for ajourhold av bedrifts og foretaksregisteret s. 6-8](#), gitt en eksemplifiserende opplisting av virksomheter hvor det ikke skal registreres underenhet.

Følgende virksomheter er unntatt fra plikten til å registrere underenhet:

- Bygge- og anleggsvirksomhet. Det ligger i virksomhetens karakter at den foregår på ulike adresser. Det skal ikke registreres en egen bedrift for hvert sted et bygge- og anleggsforetak har oppdrag. Det skal imidlertid registreres bedrift for hvert sted hvor det er opprettet fast bemannede avdelingskontorer e.l.
- Transportvirksomhet, skogdrift og annen virksomhet av ambulerende karakter, jf. bygge- og anleggsvirksomhet.
- Filialer/servicekontorer, for f.eks. forsikringselskaper, som kun har åpent 1 - 2 dager i uka.
- Hjemmekontor.

- Selgere med bosted på annen adresse enn hovedkontoret, og som ikke har fast kontor.
- Utleie av eiendom med ambulerende ansatte. Hvis det er fast ansatte på hver eiendom/bygg, registreres én bedrift for hver eiendom/bygg.

Opplistingen er ikke uttømmende, men gir eksempler på type virksomheter hvor det er gjort unntak fra plikten til å registrere underenheter.

Som det fremgår av ovennevnte eksempler kan både virksomhetens art og organisering medføre unntak fra plikten til å registrere underenheter. Virksomhet av midlertidig karakter utenfor registreringssonen er normalt ikke registreringspliktig som underenhet. Transportvirksomhet og bygg- og anleggsvirksomhet er ofte av midlertidig karakter og utenfor registreringssonen. Når det gjelder virksomhetens organisering er det i praksis lagt til grunn at virksomhet utenfor registreringssonen må ha en viss formalitet for at det skal oppstå registreringsplikt for denne underenheten. Et viktig moment i denne sammenheng er om virksomheten utad fremstår som en del av den formaliserte virksomheten. Hvis virksomheten som sådan ikke er representert på adressen utenfor registreringssonen vil det normalt heller ikke være noen plikt til å registrere underenhet. Dette vil for eksempel gjelde selgere uten fast kontor og hjemmekontor.

Virksomhet utenfor registreringsstedet må kunne begrunnes ut fra virksomhetens art eller organisering. Det vil si at det må foretas en vurdering av hvorvidt virksomhetens art eller organisering tilsier at det er naturlig å legge til grunn at hele eller deler av arbeidet også utføres andre steder enn på registrert adresse. Videre kommer unntaksbestemmelsen bare til anvendelse om arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid den gjeldende kalendermåned i en annen avgiftssone.

Kravet til stabilitet og varighet er derimot ikke et krav om at arbeidet som utføres i en annen sone enn registreringssonen må utføres på samme arbeidssted innenfor denne andre sonen. Dersom det kan dokumenteres at arbeidstaker har arbeidet mer enn 50 pst. i en annen sone med høyere sats enn i registreringssonen den aktuelle kalendermåned, kvalifiserer dette for å legge satsen i denne andre sonen til grunn for avgiftsberegningen selv om arbeidet er utført på forskjellige steder i den aktuelle sonen. Kravet om "en viss stabilitet og varighet" er altså knyttet til sonen som sådan, og ikke til de forskjellige arbeidssteder.

3.2 Begrepet "hoveddelen av arbeidet"

Vilkåret "hoveddelen av arbeidet" er beskrevet i avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd annet punktum:

"Med hoveddelen av arbeidet menes her mer enn halvparten av antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av kalendermåned."

Vurderingen av hvor hoveddelen av arbeidstakers arbeid er utført skal foretas for hver kalendermåned. Dette har sammenheng med at arbeidsgiver skal innrapportere opplysninger om arbeidsgiveravgift senest den 5. i måneden etter måneden opplysningene gjelder for. For at arbeidsgiver skal kunne innrapportere opplysninger med endelig virkning på dette tidspunktet, må han ved hver kalendermåned utløp kunne vurdere hvorvidt reglene om ambulerende virksomhet kommer til anvendelse. Dersom arbeidstakeren utøver hoveddelen av sitt arbeid i løpet av en måned i en annen sone med høyere sats enn i den sonen virksomheten er registrert, skal denne høyere satsen i den andre sonen benyttes på en forholdsmessig del av lønnsutbetalingene denne kalendermåned.

Dersom en arbeidstaker for eksempel har arbeidet 70 pst. i en sone med høyere avgiftssats enn satsen i registreringssonen i løpet av en bestemt måned, skal man benytte denne høyere satsen i denne andre sonen på 70 pst. av lønnsutbetalingene denne kalendermåned. På den resterende del, altså 30 pst., benyttes satsen i registreringssonen. Det har ikke betydning om lønnen som innrapporteres/utbetales denne måneden i realiteten er opparbeidet på et tidligere tidspunkt eller er forskuddsbetaling for senere arbeid. Avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd siste punktum presiserer at

etterbetaling av lønn mv. skal beregnes forholdsmessig med de samme satsene som skal benyttes på arbeidstakers lønn i utbetalingsmåneden.

Det er anledning til å benytte hoveddelen av arbeidstimer i stedet for arbeidsdager i relasjon til dette kravet. Det forutsettes i så fall at arbeidsgiver er konsekvent mht. til å beregne etter timer i stedet for dager, og at lønnsregnskapet kan produsere timelister.

Eksempel 1:

Arbeidstaker A jobber i bygg- og anleggsbransjen og arbeidet for en bestemt arbeidsgiver fordeler seg slik for en bestemt kalendermåned:

60 pst. i sone III

40 pst. i sone V

Virksomheten er registrert i sone V

Her skal avgift beregnes etter satsen for sone III, altså 6,4 pst., for 60 pst. av lønnsutbetalingen denne måneden. For resten av lønnsutbetalingen, dvs. 40 pst., skal en benytte satsen som gjelder for sone V, altså 0 pst.

Eksempel 2:

Arbeidstaker B jobber i et rengjøringsbyrå og arbeidet fordeler seg slik for en bestemt kalendermåned:

51 pst. i sone III

25 pst. i sone IV

24 pst. i sone V som er virksomhetens registreringszone

Her jobber arbeidstakeren over 50 pst. i sone III. Det skal således betales avgift etter satsen som gjelder for sone III for 51 pst. av lønnsutbetalingene denne måneden. For resten av lønnsutbetalingene skal en benytte satsen som gjelder for sone V, altså 0 pst. Dette til tross for at deler av arbeidet er utført i sone IV.

Eksempel 3:

Arbeidstaker C jobber i bygg- og anleggsbransjen, og arbeidet for en bestemt arbeidsgiver fordeler seg slik for en bestemt kalendermåned:

60 pst. i sone V

40 pst. i sone I

Virksomheten er registrert i sone I.

Her jobber arbeidstakeren over 50 pst. i sone V. Selv om hoveddelen av arbeidet er utført i en annen sone enn registreringssonen, skal det beregnes arbeidsgiveravgift etter satsen i registreringssonen for alt arbeid som utføres både i registreringssonen og i soner med lavere avgift enn i registreringssonen. Særregelen om ambulerende virksomhet gjelder kun ved ambulering til en sone med høyere sats enn i registreringssonen.

Dersom arbeidstaker utfører arbeid i flere ulike soner utenfor sonen for registreringsstedet, og man ikke kan si at hoveddelen av arbeidet i én kalendermåned er utført i noen av enkeltsonene, vil det være satsen i sonen hvor virksomheten er registrert som skal benyttes. I disse tilfellene gjelder hovedregelen i § 1 annet ledd. Det er ikke nok at arbeidet som utføres utenfor registreringsstedet til

sammen utgjør hoveddelen av arbeidstakers arbeid, dersom kravet ikke er oppfylt innenfor én enkeltzone.

Eksempel 4:

Arbeidstaker D jobber i bygg- og anleggsbransjen og arbeidet fordeler seg slik for en bestemt kalendermåned:

49 pst. i sone III

26 pst. i sone IV

25 pst. i sone V som er virksomhetens registreringskommune

Her jobber arbeidstakeren under 50 pst. i sone III. En skal derfor benytte satsen som gjelder for sone V, altså 0 pst., for hele lønnsutbetalingen denne måneden.

Det har ingen betydning om arbeid utføres på ulike steder innenfor "den andre sonen", så lenge hoveddelen av arbeidet utføres innenfor den aktuelle sonen i henhold til § 1 fjerde ledd.

Eksempel 5:

Arbeidsgiver er registrert i Finnmark og driver med arbeidsutleie. Arbeidsoppdragene er i all hovedsak enkeltstående oppdrag for kunder med en gjennomsnittlig varighet per oppdrag på 7 dager. Arbeidstakerne leies ut til kunder både i Finnmark og i andre deler av landet. En arbeidstaker er for januar utleid til 3 ulike kunder i Bodø, til sammen tilbringer han 70 pst. av arbeidsdagene denne kalendermåned i Bodø. De resterende 30 pst. av arbeidsdagene er han utleid til kunder i Finnmark.

Ved avgiftsberegningen skal arbeidsgiver benytte satsen 7,9 pst., som er satsen som gjelder for Bodø, for 70 pst. av lønnsutbetalingene til arbeidstakeren denne kalendermåned. For de resterende 30 pst., skal arbeidsgiver benytte satsen som gjelder for Finnmark, altså 0 pst.

Selv om vurderingen i avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd er knyttet til hver enkelt kalendermåned, må en likevel vurdere hvert enkelt arbeidsforhold for seg. Nærmere bestemt vil det være tilstrekkelig om kravet til "hoveddelen av arbeidet" er oppfylt overfor én arbeidsgiver for den bestemte kalendermåned.

Eksempel 6:

En arbeidstaker arbeider for to ulike arbeidsgivere (begge registrert i sone V) i løpet av en og samme kalendermåned. For arbeidsgiver A arbeider arbeidstakeren 100 pst. av arbeidsdagene i sone V.

For arbeidsgiver B fordeler arbeidet seg slik den samme kalendermåned:

60 pst. i sone Ia

40 pst. i sone V

Hvert arbeidsforhold må vurderes for seg. Arbeidsgiver A skal derfor benytte satsen i sone V for hele lønnsutbetalingen. Arbeidsgiver B skal benytte satsen for sone Ia for 60 pst. av lønnsutbetalingen og satsen i sone V for 40 pst. av lønnsutbetalingen. Det har ikke betydning om arbeidstakeren totalt sett har arbeidet mer i sone V enn i sone Ia i løpet av kalendermåned.

3.3 Krav til dokumentasjon ved ambulerende virksomhet

Kommer reglene i avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd om ambulerende virksomhet til anvendelse, må arbeidsgiver i ettertid kunne dokumentere om, og eventuelt i hvilken utstrekning, arbeidstakere har utført arbeid i en annen sone enn der virksomheten er registrert. Denne plikten følger av [lov av 19.](#)

[november 2004 nr. 73 om bokføring](#) (bokføringsloven). Se blant annet § 5 annet ledd nr. 2, § 7 og § 10 annet ledd. For arbeidsgivere som ikke har bokføringsplikt følger en tilsvarende dokumentasjonsplikt av [skattebetalingsforskriften](#) § 5-11-2 niende ledd.

3.4 Sykepenger og avspasering ved ambulerende virksomhet

Ved utbetaling av sykepenger og lønn knyttet til avspaseringsdager oppstår det spørsmål både med hensyn hvordan syke-/avspaseringsdagene virker inn på vurderingen av hvor "hoveddelen av arbeidet" er utført og hvilken avgiftsats som skal benyttes ved beregning av arbeidsgiveravgiften på utbetalinger knyttet til disse.

Ved vurdering av hvorvidt hoveddelen av arbeidet til en ansatt er utført i en annen sone enn der virksomheten er registrert skal en se bort fra syke-/avspaseringsdagene ved fordelingen av arbeidsdagene i kalendermåneden. Denne fremgangsmåten innebærer at det er de arbeidsdagene arbeidstakerne faktisk har vært på jobb som blir avgjørende for valg av avgiftssone.

Ved beregning av arbeidsgiveravgift på lønnskostnadene som knytter seg til syke-/avspaseringsdagene skal man foreta en forholdsmessig fordeling i henhold til fordelingsnøkkelen som gjelder for lønnskostnadene for de dager arbeidstaker faktisk har vært på jobb den aktuelle kalendermåneden.

Hvor hoveddelen av arbeidet er utført i en annen sone med høyere sats enn i registreringssonen anvender man den samme prosentfordelingen på syke-/avspaseringsdagene som man anvender på de øvrige arbeidsdagene. F. eks: Hvor arbeidstaker har arbeidet 60 pst. i sone I, 20 pst. i sone IV og 20 pst. i registreringssonen (sone V) skal man beregne 60 pst. av syke-/avspaseringsdagene etter satsen i sone I og 40 pst. etter registreringssonens sats (sone V).

3.5 Naturalytelser ved ambulerende virksomhet

Når lønn gis i form av naturalytelser og utgiftsgodtgjørelse må en som utgangspunkt følge samme regel som for øvrige avgiftspliktige ytelser. Det må foretas en forholdsmessig fordeling i henhold til den fordelingsnøkkelen som gjelder for lønnsutbetalingene for øvrig for den aktuelle kalendermåneden.

3.6 Etterutbetalinger og feriepenger ved ambulerende virksomhet

Det følger av avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd siste punktum at arbeidsgiveravgift av etterutbetaling mv. skal beregnes forholdsmessig med de satsene som skal benyttes på ordinære lønnsutbetalinger den inneværende kalendermåned.

Arbeidsgivers lønnskostnader omfatter også feriepenger, jf. [skatteloven](#) § 5-10 bokstav a. Feriepenger skal fordeles på samme måte som ordinær lønn fordeles på ulike soner i utbetalingsmåneden. Dette følger av presiseringen i § 1 fjerde ledd siste punktum i avgiftsvedtaket, jf. "etterutbetalinger".

Det presiseres at bestemmelsen kun gjelder reelle etterbetalinger mv. Eventuelle tilpasninger i strid med formålet med regelverket vil kunne overprøves av skattemyndighetene ut fra den ulovfestede omgåelsesnormen.

3.7 Arbeidsoppdrag i utlandet eller på norsk kontinentalsokkel

Arbeidsgiver som har arbeidstakere på oppdrag i utlandet eller på norsk kontinentalsokkel, skal beregne avgift med sats på 14,1 pst. for den delen av arbeidet som utføres utenfor Norge eller på norsk kontinentalsokkel, dersom denne delen av arbeidet for den enkelte ansatte utgjør mer enn 50 pst. av hans totale arbeid den aktuelle kalendermåned. Dette følger av en tolkning av avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd kombinert med § 2 første ledd og § 3 første ledd første strekpunkt. Se også under punkt 10.6.

Eksempel:

En arbeidsgiver som er registrert i sone V driver med utleie av arbeidskraft til oljeplattform og er således omfattet av unntaket for ambulerende virksomhet i § 1 fjerde ledd. Flere av de ansatte utfører mer enn halvparten av arbeidet i en bestemt kalendermåned på norsk kontinentalsokkel. Her skal en benytte en sats på 14,1 pst. for den delen av arbeidet som utføres på norsk kontinentalsokkel, siden denne delen av arbeidet for den enkelte ansatte utgjør mer enn 50 pst. av hans totale arbeid denne kalendermåned. På den resterende del av lønnsutbetalingen benyttes satsen i registreringssonen (sone V).

4 Soner og satser

4.1 Innledning

Arbeidsgiveravgiften er regionalt differensiert, som et distriktspolitisk virkemiddel. De enkelte kommunene er, etter kriterier som er gitt fra ESA, plassert i 7 ulike soner med tilhørende differensierte avgiftssatser, se avgiftsvedtaket § 2. Plasseringen i de enkelte sonene har blant annet sammenheng med befolkningstetthet, sysselsetting og økonomisk vekst i hver enkelt kommune.

For en fullstendig oversikt over hvilken sone den enkelte kommune tilhører, se www.skatteetaten.no.

4.2 Generelle næringer

For de generelle næringene gjelder følgende satser:

Sone	Sats
I	14,1 %
Ia	10,6 % (Fribeløp kr 500 000)*
II	10,6 %
III	6,4 %
IV	5,1 %
Iva	7,9 %
V	0 %

*I sone Ia benyttes en sats på 14,1 pst. etter at fribeløpet er brukt opp. Se mer om fribeløpet i punkt 6.

Med de generelle næringene menes arbeidsgivere som ikke kommer inn under noen av unntakene beskrevet nedenfor i punkt 4.3 - 4.6. Regler om disse næringene er gitt i avgiftsvedtaket §§ 1 til 3.

Arbeidsgivere innen de generelle næringene innrapporterer med beregningskode "Generelle næringer" i a-meldingen.

4.3 Statsforvaltningen og helseforetakene

Som hovedregel skal det anvendes ordinære differensierte satser for statsforvaltningen og helseforetakene. Det gjelder imidlertid ikke noe fribeløp i sone Ia, jf. avgiftsvedtaket § 3 første ledd annet strekpunkt siste punktum.

For statsforvaltningen og helseforetakene gjelder følgende satser:

Sone	Sats
I	14,1 %
Ia	14,1 %
II	10,6 %
III	6,4 %
IV	5,1 %
Iva	7,9 %
V	0 %

Unntaket gjelder for statsforvaltningen slik denne er definert i [forskrift 27. november 2003 nr. 1398 om forenklet oppgjør for arbeidsgiveravgift fra statens forvaltningsvirksomhet](#) § 1, jf. folketrykkløven § 24-5 tredje ledd.

Statsforvaltning som omfattes av unntaket er:

- de ordinære forvaltningsorganer, herunder departementer, etater, direktorater, tilsyn, råd, Statistisk sentralbyrå, Statens vegvesen, Jernbaneverket, Kystverket, Statens lånekasse, Statens husbank mv, jf. forskriften § 1 bokstav a
- forvaltningsorganer som har fått unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet, jf. forskriften § 1 bokstav b. Slike virksomheter får bevilget et nettotilskudd på statsbudsjettet under utgiftspost 50. Dette gjelder blant annet universiteter og høyskoler, forskningsinstitutter (herunder Norges Forskningsråd og Norsk Utenrikspolitisk Institutt), Forbrukerrådet, Sametinget, Fredskorpset mv.
- forvaltningsbedriftene, herunder Statens Kartverk, Statens Pensjonskasse, Garantiinstituttet for Eksportkreditt (GIEK), Statsbygg og Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE) sine anlegg

Utenfor særregelen faller:

- statsforetakene, herunder Statkraft SF og Statnett SF. Helseforetakene er imidlertid uttrykkelig omfattet av unntaket, jf. nedenfor
- statlige heleide aksjeselskaper. Som eksempler nevnes NRK, NSB, Posten Norge, Entra eiendom, Avinor mv.
- statlige stiftelser

Felles for statsforetakene, statlige aksjeselskaper og statlige stiftelser er at de betegnes som egne rettssubjekter, i motsetning til for eksempel statsbedriftene.

Det gjelder en forenklet oppgjørsordning for statens forvaltningsvirksomhet, jf. [forskrift 27. november 2003 nr. 1398](#). Denne ordningen gjelder ikke forvaltningsbedriftene, forvaltningsorganer med unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet eller helseforetakene. Se nærmere om dette under punkt 17.3.

Unntaket for fribeløp i sone Ia i avgiftsvedtaket § 3 første ledd annet strekpunkt siste punktum gjelder også for helseforetakene. Hva som skal regnes som helseforetak er nærmere angitt i [lov om helseforetak m.m. av 15. juni 2001 nr. 93](#) § 2. Både regionale helseforetak og helseforetak omfattes. Regionalt helseforetak er virksomhet som eies av staten alene og helseforetak er virksomhet som eies av regionalt helseforetak alene.

Helseforetak og de deler av statsforvaltningen som ikke er omfattet av den forenklete oppgjørsordningen skal benytte beregningskode "Helseforetakene og deler av statsforvaltningen" ved innrapportering i a-meldingen .

4.4 Foretak i økonomiske vanskeligheter

Foretak som anses å være i økonomiske vanskeligheter etter definisjonen i ESAs retningslinjer om statsstøtte til foretak i vanskeligheter, må i utgangspunktet benytte høy sats (14,1 pst.) i alle soner, jf. avgiftsvedtaket § 3 annet ledd. Det er likevel åpnet for at slike foretak kan motta bagatellmessig støtte i form av et årlig fribeløp, se mer om dette under punkt 6.4.

ESA vedtok 10. september 2014 nye retningslinjer for foretak i vanskeligheter ("[Guidelines on State aid for rescuing and restructuring non-financial undertakings in difficulty](#)"). Det er de til enhver tid gjeldende retningslinjer som er avgjørende for om et foretak må anses å være i vanskeligheter, jf. den generelle henvisningen til ESA retningslinjer om foretak i vanskeligheter i avgiftsvedtaket § 3 (2).

Etter retningslinjene punkt 20 anses et foretak å være i økonomiske vanskeligheter dersom det uten statlig støtte med stor sannsynlighet vil måtte innstille sin virksomhet på forholdsvis kort sikt. Foretaket anses derfor å være i økonomiske vanskeligheter dersom ett eller flere av følgende forhold er til stede:

- minst halve den tegnede selskapskapitalen i AS er tapt som følge av underskudd
- minst halve den regnskapsmessige egenkapitalen i ANS mv. er tapt som følge av underskudd
- foretaket er insolvent eller under konkursbehandling
- foretaket er ikke en SMV (små og mellomstore virksomheter), og har de siste to år hatt:
 - en gjeldsandel, dvs. et forhold mellom bokført gjeld og egenkapital, på over 7,5, og
 - en EBITDA-rentedekningsgrad på under 1,0.

I vurderingen av om et foretak anses å være i økonomiske vanskeligheter, skal kun ovennevnte kriterier legges til grunn. Kriterier som fremgår av andre avsnitt av ESAs retningslinjer kapittel 2.2, får ikke betydning i denne sammenheng, jfr. retningslinjenes punkt 24 bokstav a. Det følger imidlertid av retningslinjenes punkt 24 bokstav b at SMV (små og mellomstore virksomheter) som har eksistert i mindre enn tre år ikke vil anses å være i vanskeligheter med mindre de er insolvente eller under konkursbehandling.

Dersom ett eller flere av forholdene over gjør seg gjeldende for foretaket, må høy sats i utgangspunktet benyttes fra og med kalendermåneden hvor forholdet/ene oppstod. Som nevnt ovenfor kan foretaket likevel benytte differensiert sats innenfor et fribeløp, jf. punkt 6.4. Foretaket må benytte høy sats etter at fribeløpet er brukt opp.

Fra og med kalendermåneden foretaket anses å være i vanskeligheter, må beregningskode "Sektorunntatt aktivitet" benyttes ved innrapportering, jf. punkt 7. Arbeidsgivere som benytter redusert sats plikter å avgi en erklæring om hvorvidt de er i vanskeligheter, jf. avgiftsvedtaket § 3 tredje ledd. Ved å benytte redusert sats anses arbeidsgiver å ha gitt en slik erklæring. Arbeidsgiver plikter i tillegg å gi beskjed til skatteoppkrever når foretaket kommer i vanskeligheter.

4.5 Sektorunntatte aktiviteter som skal betale avgift etter høyeste sats

Av avgiftsvedtaket § 4 fremgår det at "[a]rbeidsgivere i sonene II-V, eller med ambulerende virksomhet i disse sonene, som utfører (...) [sektorunntatte aktiviteter], skal beregne avgift etter satsen for sone I, uansett hvor arbeidsgiver er lokalisert eller arbeidet blir utført. Tilsvarende gjelder for lønn mv. til utleide arbeidstakere som utfører slike aktiviteter."

Avgiftsvedtaket § 4 gir særregler om avgiftssats og avgiftsberegning for arbeidsgivere innen visse sektorer.

De unntatte sektorene er:

- produksjon av stål og syntetiske fiber,
- transportsektoren,
- lufthavner,
- energisektoren,
- finans- og forsikringssektoren, og
- hovedkontortjenester, bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning i konsern

Flere av sektorene er angitt ved hjelp av næringskoder (NACE-koder), for en nærmere beskrivelse av de enkelte kodene, se ssb.no.

En arbeidsgiver som driver virksomhet innenfor en unntatt næringssektor skal som utgangspunkt benytte høy sats (14,1 pst) i alle soner. Dette gjelder også hvor kun en liten del av den totale virksomheten er innenfor sektorunntaket. Enhver sektorunntatt aktivitet vil i utgangspunktet føre til at arbeidsgiver må benytte høy sats på alle lønnskostnader. ESAs retningslinjer åpner ikke for at man opererer med en konkret nedre grense for hva som skal anses som en aktivitet i denne sammenheng. Det er derfor viktig at arbeidsgiver vurderer hver enkelt aktivitet som utføres i virksomheten, og tar stilling til om en eller flere av disse faller inn under et sektorunntak. Det er faktiske aktiviteter som er avgjørende, ikke hvilken næringskode arbeidsgiver er registrert under i Enhetsregisteret.

Når sektorunntaket er definert ved hjelp av næringskoder, blir det avgjørende om aktiviteten isolert sett faller inn under beskrivelsen i den unntatte næringskoden, eller om aktiviteten mer naturlig faller inn under en annen næringskode. Ett eksempel kan være ett busselskap som hovedsakelig driver med transportvirksomhet, og som faller inn under næringskode 49.31 - Transport med rutebil og sporvei i by- og forstadsområder. Busselskapet har også et lite billettsalgskontor i forbindelse med bussterminalen, som selger billetter til bussen. Billettsalget er åpenbart nært tilknyttet den unntatte transportvirksomheten. Basert på den strenge aktivitetsfortolkningen som er lagt til grunn for regelverket, jf. forrige avsnitt, skal man imidlertid se på aktiviteten billettsalg isolert fra arbeidsgivers øvrige virksomhet. Billettsalg faller inn under næringskode 79 - Reisebyrå- og reisearrangørvirksomhet og tilknyttede tjenester, og omfattes med andre ord ikke av den sektorunntatte næringskoden 49.31. Dette gjelder nødvendigvis også andre veien, se for eksempel nest siste avsnitt i punkt 4.5.2 om egentransport. Se likevel punkt 5.2 om sentrale administrative fellestjenester, som er nødvendige både for den omfattede og den sektorunntatte aktiviteten i virksomheten, f.eks. regnskap og personaladministrasjon.

Hovedregelen er at dersom arbeidsgiver har en eller flere sektorunntatte aktiviteter, skal høyeste sats benyttes fullt ut. Det er likevel gjort unntak for arbeidsgivere med virksomhet som faller dels innenfor og dels utenfor sektorunntakene (blandet virksomhet), forutsatt at de har et klart regnskapsmessig skille mellom omfattede og sektorunntatte aktiviteter. Arbeidsgiver kan da likevel benytte differensierte satser på lønnskostnadene som knytter seg til de aktivitetene som er omfattet av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, jf. avgiftsvedtaket § 4 annet ledd. For mer om blandet virksomhet og regnskapsmessig skille, se punkt 5.

Som kompensasjon for at arbeidsgivere som driver virksomhet innen sektorunntatte aktiviteter ikke kan benytte seg av de differensierte satsene, tildeles de et fribeløp. Arbeidsgiverne kan da likevel benytte seg av de differensierte satsene innenfor grensen for tildelt fribeløp. Når arbeidsgiver overstiger tildelt fribeløp må de anvende høy sats. For mer om fribeløp, se punkt 6.

Utleiefirma eller andre som leier ut arbeidskraft til sektorunntatte aktiviteter må også beregne arbeidsgiveravgift med høy sats for den del av lønnskostnadene som knytter seg til sektorunntatt

aktivitet, se punkt 4.5.7 De kan imidlertid benytte seg av de differensierte satsene for den del av lønnskostnadene som knytter seg til utleie av arbeidskraft til de generelle næringene, forutsatt at det opprettes et regnskapsmessig skille. Fribeløpsordningen gjelder tilsvarende for arbeidsutleie til sektorunntatte aktiviteter, utleiefirmaet får da tildelt sitt eget fribeløp som kan benyttes i denne sammenheng.

For sektorunntatt aktivitet gjelder følgende satser:

Sone	Sats
I	14,1 %
Ia	10,6 % (Fribeløp kr 500 000)*
II	10,6 % (Fribeløp kr 500 000)*
III	6,4 % (Fribeløp kr 500 000)*
IV	5,1 % (Fribeløp kr 500 000)*
IVa	7,9 % (Fribeløp kr 500 000)*
V	0 % (Fribeløp kr 500 000)*

*Arbeidsgiver må benytte en sats på 14,1 pst. etter at fribeløpet er brukt opp. Se mer om fribeløpet i punkt 6. Merk imidlertid også at arbeidsgivere som driver med godstransport på vei har et lavere fribeløp, se punkt 6.3.1.

Arbeidsgiver som driver med sektorunntatt aktivitet skal innrapportere med beregningskode "Sektorunntatt aktivitet" i a-meldingen (med unntak av godstransport på vei som skal benytte beregningskode "Godstransport på vei"), se punkt 7.

4.5.1 Produksjon av stål og syntetiske fiber

Produksjon av stål og syntetiske fiber er unntatt støtte i form av differensiert arbeidsgiveravgift. Dette innebærer at arbeidsgivere som driver virksomhet innen produksjon av stål eller syntetfiber må beregne arbeidsgiveravgift etter høy sats når fribeløpet er brukt opp.

Stål- og syntetfibersektorene er definert i Annex II og IIa til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020, se Vedlegg 2: Annex II og II(a) til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014-2020.

Det er kun produksjon av de nevnte produkter som omfattes av sektorunntaket. Utvinning av råmaterialer vil ikke omfattes av sektorunntaket, det er kun arbeidet med bearbeiding av utvunnet materiale til produkter omfattet av Annex II som vil være sektorunntatt.

4.5.2 Transportsektoren

Transportsektoren omfatter følgende næringskoder:

- 49.1 Passasjertransport med jernbane
- 49.2 Godstransport med jernbane
- 49.31 Transport med rutebil og sporvei i by- og forstadsområder
- 49.39 Landtransport med passasjerer ikke nevnt annet sted
- 49.41 Godstransport på vei, herunder utleie av lastebiler med fører
- 50 Sjøfart
- 51.1 Lufttransport med passasjerer
- 51.21 Lufttransport med gods

Det følger av oversikten at transportsektoren ikke omfatter alle former for transport. Arbeidsgivere som driver med f.eks. drosjetransport (næringskode 49.32), flytetransport (næringskode 49.42), post- og distribusjonsvirksomhet (næringskode 53) eller lagring og andre tjenester tilknyttet transport (næringskode 52) er ikke omfattet av sektorunntaket.

Et annet eksempel på aktiviteter som faller utenfor sektorunntaket for transport er verkstedvirksomhet. Dette gjelder også hvor verkstedvirksomheten er en del av et større transportselskap, og omfatter reparasjon av selskapets egne biler som benyttes til sektorunntatt transport.

Grensedragningen mellom næringskode 53 - post- og distribusjonsvirksomhet og næringskode 49.41 - godstransport på vei, har vist seg å være noe utfordrende. Dette er nå nærmere avklart i samråd med SSB. Transport/distribusjon av brev og postpakker/kolli under 20 kg faller inn under næringskode 53 post- og distribusjonsvirksomhet. Landsdekkende posttjenester går inn under 53.10, mens andre lokale posttjenester og budtjenester går inn under 53.20. Slik transport/distribusjon er følgelig ikke omfattet av sektorunntaket. Transport/distribusjon av større kolli, over 20 kg, må regnes som godstransport på vei, og omfattes av næringskode 49.41. I vurderingen av om transport er godstransport på vei eller post- og distribusjonsvirksomhet, er det følgelig hva som transporteres som blir avgjørende for hvilken kode aktiviteten omfattes av.

Brønnbåter er opplistet i avgiftsvedtaket § 5. Dette er en særregel om avgiftssatser på aktiviteter knyttet til produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen, og derfor heller ikke av ESAs retningslinjer for regionalstøtte, se punkt 4.6. Dette innebærer at drift av brønnbåter (frakt av levende fisk) beholder ordningen med differensierte satser fullt ut, selv om aktiviteten faller inn under næringskode 50 - sjøfart.

Som følge av at det legges til grunn en streng aktivitetsfortolkning, vil også egentransport, transport av eget gods som ledd i næringsvirksomheten, omfattes av sektorunntaket for transport. Dette gjelder forutsatt at transporten isolert sett faller inn under en unntatt næringskode. Det får med andre ord ikke betydning at transporten er å anse som en ren hjelpetjeneste for hovedvirksomheten. Eksempler på tilfeller som etter dette vil omfattes av sektorunntaket kan være et byggefirmas transport av materialer til byggeplassen, eller en møbelbutikks utkjøring av varer fra butikk til kunde.

Næringskode 49.41 Godstransport på vei har et lavere fribeløp enn resten av transportsektoren, se punkt 6.3.1.

4.5.3 Lufthavner

Unntaket gjelder følgende næringskode:

- 52.23 Andre tjenester tilknyttet lufttransport

Dette innebærer at unntaket gjelder aktiviteter som er knyttet til infrastruktur og tjenester som er nødvendige for å gjennomføre lufttransport av personer og gods. Eksempler på dette er bakkemannskap, flygeledervirksomhet, innsjekk av passasjerer, innvinking og parkering av fly, av-ising ol.

Andre aktiviteter som utføres på flyplasser, f.eks. drift av restauranter, bagasjehåndtering/stuervirksomhet, aktiviteter knyttet til lagerfunksjoner, salg av flybilletter osv. er ikke omfattet av sektorunntaket. Aktiviteter knyttet til generelt vedlikehold og reparasjon av fly, omfattes heller ikke av sektorunntaket, med mindre dette omfatter aktiviteter som utføres i direkte forbindelse med flyavgangene (f.eks. av-ising o.l.).

4.5.4 Energisektoren

Energisektoren omfatter følgende næringskode:

- 35 Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning

Avgrensningen til elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning innebærer at mange energirelaterte aktiviteter fremdeles kan motta støtte, f.eks. bergdrift og utvinning, herunder olje- og gassutvinning, som inngår i næringskode 06.

Næringsgruppe 35 består av mange underkoder, hvilket medfører at flere aktiviteter enn de som fremgår direkte av navnet på hovedkoden også kan omfattes av sektorunntaket. Et eksempel på dette er at også handel med elektrisitet omfattes av næringskode 35.1, selv om det bare er produksjon, overføring og distribusjon som er direkte nevnt i tittelen. Det er derfor svært viktig at arbeidsgiver går grundig gjennom hele næringskoden med underkoder, når det skal foretas en vurdering av om noen av virksomhetens aktiviteter omfattes av et sektorunntak.

Næringskodene 35.12 - Overføring av elektrisitet og 35.13 - Distribusjon av elektrisitet omfatter drift av overføringsnett og distribusjonsnett. Aktivitetene reparasjon, feilretting og vedlikehold av kraftanlegg og linjenett regnes ikke som drift, og anses derfor ikke som sektorunntatt aktivitet.

4.5.5 Finans- og forsikringssektoren

Finans- og forsikringssektoren omfatter følgende næringskoder:

- 64 Finansieringsvirksomhet
- 65 Forsikringsvirksomhet
- 66 Tjenester tilknyttet finansierings- og forsikringsvirksomhet

Unntaket gjelder aktiviteter knyttet til finansierings- og forsikringsvirksomhet, herunder bl.a. bankvirksomhet, virksomhet knyttet til holdingselskaper, verdipapirfond og investeringsselskaper, finansiell leasing, salg og formidling av forsikringer, fondsforvaltningsvirksomhet mv.

Sektorunntaket vil også omfatte f.eks. salg og formidling av lån og forsikringer hos bilforhandlere og andre som utfører denne aktiviteten i forbindelse med varesalg.

4.5.6 Hovedkontortjenester og visse rådgivningstjenester i konsern

Følgende næringskoder omfattes av unntaket:

- 70.10 Hovedkontortjenester (i konsern)
- 70.22 Bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning (i konsern)

Sektorunntaket gjelder kun foretak som er del av et konsern, og hvor tjenestene ytes innenfor konsernet. Det er med andre ord ikke slik at alle aktiviteter som faller inn under en av disse næringskodene automatisk er unntatt ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Her må man foreta en konkret vurdering av hvem tjenestene ytes overfor. Det innebærer at f.eks. bedriftsrådgivning overfor eksterne foretak ikke omfattes av sektorunntaket, og dermed kan benytte differensierte satser.

Sektorunntaket gjelder for konsern innenfor alle næringer, ikke kun innenfor finanssektoren. Det er heller ingen begrensninger når det gjelder størrelsen på konsernet, også små konsern omfattes.

Aktiviteter knyttet til juridisk bistand og representasjon samt regnskap, revisjon og skatterådgivning omfattes ikke av sektorunntaket.

4.5.7 Arbeidsutleie til sektorunntatte aktiviteter

I utgangspunktet er utleie av arbeidskraft omfattet av næringskode 78.200 og dermed også av reglene for de generelle næringene i avgiftsvedtaket §§ 1 til 3. Arbeidsgiver som driver med sektorunntatte aktiviteter nevnt i avgiftsvedtaket § 4 første ledd har mindre gunstige regler for beregning av avgift enn arbeidsgiver som omfattes av de generelle næringene, se punkt 4.5. I avgiftsvedtaket § 4 første ledd siste punktum er det presisert at det skal beregnes avgift med full sats av lønn mv. betalt til en utleid arbeidstaker som utfører sektorunntatte aktiviteter. Utleiefirmaet kan imidlertid benytte seg av differensierte satser innenfor grensen for tildelt fribeløp, se punkt 6.

Arbeidsgivere som leier ut arbeidskraft må ta stilling til om de utleide arbeidstakerne utfører aktiviteter som er sektorunntatte. Dette skal skje i samarbeid med den som leier inn arbeidskraften, slik at utleier har tilstrekkelig informasjon om hvilke aktiviteter de utleide arbeidstakerne faktisk har utført for innleier.

Dersom utleier også leier ut arbeidskraft til aktiviteter som er omfattet av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift (blandet virksomhet), må utleier etablere et klart regnskapsmessig skille mellom lønn knyttet til sektorunntatte aktiviteter og lønn knyttet til andre aktiviteter for å kunne benytte seg av redusert sats, jf. avgiftsvedtaket § 4 annet ledd. Foreligger ikke et slikt klart regnskapsmessig skille, må utleier benytte høyeste sats for alle lønnskostnadene. For mer om blandet virksomhet, se punkt 5.

Eksempel 1:

Et transportfirma med 200 ansatte som er registrert i Finnmark, og som driver virksomhet som går inn under sektorunntakene i avgiftsvedtaket § 4 første ledd, skal i utgangspunktet beregne avgift etter høyeste sats på 14,1 pst. etter at fribeløpet er brukt opp. Før fribeløpet er brukt opp skal det ikke betales avgift. Fribelet er brukt opp idet selskapet har hatt lønnsutgifter på kr 3 546 099.

Arbeidsgiveren leier inn 190 ansatte fra et vikarbyrå, men beholder 10 ansatte selv. Før 1. juli 2014 var vikarbyrået omfattet av satsene som gjaldt for de generelle næringene, og dersom de utleide arbeidstakerne utførte sitt arbeid i tilknytning til selskapets registrerte adresse i sone V, ville ikke vikarbyrået måtte betale arbeidsgiveravgift for lønn til disse ansatte. Med den nye regelen i avgiftsvedtaket § 4 første ledd siste punktum, må vikarbyrået nå svare avgift etter høyeste sats på 14,1 pst for lønnsutbetalinger til de 190 utleide ansatte. Vikarbyrået har imidlertid også et eget fribeløp, og skal ikke betale arbeidsgiveravgift før fribeløpet er brukt opp.

Arbeidsgiveren på sin side, vil ha et eget fribeløp og trenger ikke å betale arbeidsgiveravgift dersom årlige lønnsutgifter er på under kr 3 546 099.

Eksempel 2:

Et vikarbyrå som er registrert i Tromsø leier ut 5 arbeidstakere til et transportfirma som driver med godstransport på vei. Vikarbyrået leier også ut arbeidstakere til et transportfirma som driver med flyttestransport. Godstransport på vei er omfattet av sektorunntatte aktiviteter, så utgangspunktet er at vikarbyrået må svare høy sats for alle sine lønnsutbetalinger (etter at fribeløpet på kr 250 000 er brukt opp). Flyttestransport er derimot ikke sektorunntatt.

Selskapet etablerer imidlertid et regnskapsmessig skille, og skal da beregne avgift etter høyeste sats på 14,1 pst for lønnsutbetalinger til de 5 arbeidstakere som utfører sektorunntatte aktiviteter (etter at fribeløpet er brukt opp). For lønnsutbetalinger til de øvrige arbeidstakerne kan satsen på 7,9 pst benyttes fullt ut.

4.6 Jord- og skogbruk, fiskeri, etc.

I § 5 i avgiftsvedtaket fremgår en særregel om avgiftssatser på aktiviteter knyttet til produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen, og derfor heller ikke av ESA sine retningslinjer for regionalstøtte. Dette gjelder aktiviteter innen jord- og skogbruk, fiskeri etc. Arbeidsgivere som driver virksomhet innen en

næring som faller utenfor EØS-avtalen, kan benytte en noe lavere sats i enkelte soner. Satsene i sone Ia og IVa skiller seg derfor noe fra de generelle satsene.

Satser for arbeidsgivere som driver virksomhet innen næringer som ikke omfattes av EØS-avtalen, jf. avtalen art. 8:

Sone	Sats
I	14,1 %
Ia	10,6 %
II	10,6 %
III	6,4 %
IV	5,1 %
IVa	5,1 %
V	0 %

Arbeidsgivere som driver virksomhet i sone Ia, kan i henhold til dette beregne avgift med en sats på 10,6 pst. på samtlige lønnskostnader (altså ikke bare innenfor et fribeløp). I sone IVa kan slike arbeidsgivere benytte en sats på 5,1 pst. (dvs. lik sats som i sone IV), i motsetning til arbeidsgivere som driver generell næring, de må her benytte en sats på 7,9 pst.

Hvilke næringer dette gjelder er angitt med bestemte næringskoder i avgiftsvedtaket § 5 første ledd. Se Vedlegg 1: Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2017 (utdrag).

Det er den virksomheten arbeidsgiver faktisk driver som er avgjørende for om unntaksregelen kommer til anvendelse. Er arbeidsgiver registrert under en av de nevnte næringskodene, men helt eller delvis driver annen type virksomhet, vil registreringen ikke være avgjørende. I disse tilfellene vil i utgangspunktet de ordinære reglene komme til anvendelse. Dersom arbeidsgiver driver blandet virksomhet vises det imidlertid til nærmere omtale under punkt 5.

Avløserlag vil i utgangspunktet drive virksomhet som faller inn under kode 01.62 Tjenester tilknyttet husdyrhold. Denne koden er omfattet av særregelen i avgiftsvedtaket § 5 første ledd. Dersom avløserlag leier ut arbeidstakere til virksomhet som ikke er landbruksvirksomhet gjelder imidlertid de ordinære reglene for arbeidsutleie.

Arbeidsgivere som driver virksomhet innenfor disse næringen skal benytte beregningskode "Jord- og skogbruk, fiskeri etc." ved innrapportering i a-meldingen.

4.7 Svalbard

For arbeidsgivere hjemmehørende på Svalbard er satsen for arbeidsgiveravgift 0 pst. når arbeidet utføres på Svalbard, se avgiftsvedtaket § 3 første ledd siste strekpunkt. Dette gjelder selv om arbeidstaker ikke oppholder seg lenge nok på Svalbard til at inntekten for arbeid utført der blir skattepliktig etter [Svalbardskatteloven](#).

Selv om arbeidsgiver ikke er hjemmehørende på Svalbard, er satsen for arbeidsgiveravgift 0 pst. på lønn og annen godtgjørelse som blir skattlagt etter svalbardskatteloven, se avgiftsvedtaket § 3 første ledd siste strekpunkt. Svalbardskatteloven gjelder personer bosatt på Svalbard. Opphold av minst 12 måneders varighet regnes i denne sammenhengen som bosettelse, jf. svbsktl. § 2-1. Loven gjelder også for personer som tar midlertidig opphold på Svalbard og utfører arbeid eller utøver næringsvirksomhet der. Oppholdet må da vare sammenhengende i minst 30 dager.

Siden Svalbard er holdt utenfor EØS-avtalens virkeområde, gjelder ikke særbestemmelsene om sektorunntak i avgiftsvedtaket § 4, for arbeid som utføres på Svalbard når arbeidsgiver er hjemmehørende på Svalbard, eller hvor inntekten skattlegges etter svalbardskatteloven. Virksomheter med aktivitet som ellers ville falt inn under sektorunntakene vil dermed også være unntatt fra plikten til å betale arbeidsgiveravgift.

Reglene for Svalbard gjelder tilsvarende for Jan Mayen og de norske bilandene i Antarktis, jf. lov 29. november 1996 nr. 69 om skattlegging av personer på Jan Mayen og i Antarktis § 2.

Lønnstrekk etter svalbardskatteloven skal innrapporteres etter reglene i a-opplysningsloven, jf. [svalbardskatteloven](#) § 5-2 femte ledd. Innrapportering av arbeidsgiveravgift i henhold til [forskrift 15. desember 1997 nr. 1305 om skatt til Svalbard](#) § 6 (4) er imidlertid inntil videre gjort frivillig. Se også punkt 11.

Arbeidsgiver som skal innrapportere lønnstrekk etter svalbardskatteloven skal benytte beregningskode "Lønnstrekk for Svalbard". Grunnlag for arbeidsgiveravgift kan registreres, men gir ingen avgift siden satsen er 0.

5 Blandet virksomhet

Driver en arbeidsgiver blandet virksomhet, både sektorunntatte aktiviteter, jf. avgiftsvedtaket § 4 første ledd, og aktiviteter innenfor næringer som er omfattet av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, er utgangspunktet at de strengeste reglene må følges for hele arbeidsgiverens virksomhet. Det vil si at høyeste sats skal benyttes etter at et eventuelt fribeløp er brukt opp. Dette følger av EØS-avtalens statsstøtteregler, hvor vurderingstemaet er arbeidsgiver som helhet, dvs. den juridiske enheten.

Har arbeidsgiveren et klart regnskapsmessig skille mellom sektorunntatte aktiviteter og omfattede aktiviteter, kan imidlertid redusert sats anvendes på lønnskostnader mv. knyttet til de omfattede aktivitetene, mens høyeste sats skal anvendes for lønnskostnadene knyttet til de sektorunntatte aktivitetene (etter beregning av fribeløp), jf. avgiftsvedtaket § 4 annet ledd. Oppfylles derimot ikke kravet til regnskapsmessig skille, skal høyeste sats på 14,1 pst. anvendes for alle lønnskostnadene, etter beregning av fribeløp.

Eksempel:

En arbeidsgiver driver delvis med forsikringsvirksomhet som er omfattet av sektorunntakene i § 4 første ledd, og delvis med utleie av eiendom som er omfattet av de ordinære reglene. Arbeidsgiveren er registrert i sone III, og kravet til regnskapsmessig skille er oppfylt.

Her kan arbeidsgiver benytte en sats på 6,4 pst. for den delen av aktivitetene som er omfattet av de ordinære reglene, jf. avgiftsvedtaket § 3 første ledd fjerde strekpunkt. For den delen av aktivitetene som er knyttet til forsikringsvirksomhet, kan arbeidsgiveren benytte en sats på 6,4 pst. innenfor fribeløpet. Når fribeløpet er brukt opp må han for disse aktivitetene benytte en sats på 14,1 pst.

Det kan også være aktuelt å opprette et regnskapsmessig skille i tilfeller hvor en arbeidsgiver driver både med aktiviteter omfattet av avgiftsvedtaket § 5 første ledd (jordbruk, skogbruk, fiske ol.) og aktiviteter innenfor en generell næring eller et sektorunntak. Utgangspunktet er også da at de strengeste reglene skal benyttes på hele avgiftsgrunnlaget.

Dersom arbeidsgiveren oppfylder kravet til klart regnskapsmessig skille mellom lønnskostnader knyttet til de to typene virksomhet vil arbeidsgiveren kunne betale avgift med lav sats for de lønnskostnader som er knyttet til landbruks-/fiskeridelen, og avgift med ordinær/høy sats for øvrige lønnskostnader, jf.

avgiftsvedtaket § 5 første ledd. Hvis klart regnskapsmessig skille ikke foreligger, skal det betales avgift med ordinær/høy sats for samtlige lønnskostnader.

Eksempel 1:

En arbeidsgiver driver delvis med landbruksvirksomhet og delvis med overnattingsvirksomhet. Landbruksdelen er omfattet av bestemmelsen i avgiftsvedtaket § 5, mens overnattingsvirksomheten er omfattet av de ordinære reglene. Arbeidsgiveren er registrert i sone Ia. Kravet til regnskapsmessig skille er oppfylt.

Her vil arbeidsgiver kunne benytte en sats på 10,6 pst. på lønnskostnader knyttet til landbruksvirksomheten. På lønnskostnader knyttet til overnattingsvirksomhet vil han kunne benytte satsen på 10,6 pst. innenfor fribeløpet. Når fribeløpet er brukt opp vil han for de sistnevnte aktivitetene måtte benytte en sats på 14,1 pst.

Eksempel 2:

En arbeidsgiver driver delvis med skogbruksvirksomhet og delvis med sektorunntatt transport. Arbeidsgiver er registrert i sone IV. Kravet til regnskapsmessig skille er oppfylt. Her vil arbeidsgiver kunne benytte en sats på 5,1 pst på lønnskostnader som er knyttet til skogbruksvirksomheten. På lønnskostnader knyttet til transportvirksomheten vil han kunne benytte satsen på 5,1 pst innenfor fribeløpet. Når fribeløpet er brukt opp må satsen på 14,1 pst benyttes for lønnskostnader knyttet til transportvirksomheten.

5.1 Krav til regnskapsmessig skille

I kravet om regnskapsmessig skille ligger at det skal være mulig å kontrollere hvor stor del av arbeidsgivers lønnsopplysningspliktige ytelser som knytter seg til de ulike virksomhetsområdene. Dette innebærer at det må etableres en kostnadsenhet for lønnsopplysningspliktige ytelser for hver virksomhet. Det skal på en lett kontrollerbar måte være mulig å finne tilbake til spesifikasjoner av lønnsopplysningspliktige ytelser og dokumentasjonen for de bokførte opplysningene i regnskapet.

Det er ikke nødvendig å operere med to separate regnskap (avdelings-/prosjektregnskap) for å oppfylle kravet til et klart regnskapsmessig skille. Det er kun lønnskostnader mv. som er relevant ved beregningen av arbeidsgiveravgift. Det vil derfor være tilstrekkelig at det i regnskapet fremgår et klart skille mellom lønnskostnader knyttet til sektorunntatt aktivitet og lønnskostnader knyttet til annen aktivitet. Kravet er følgelig at det opprettes en egen kostnadsenhet i regnskapet for hver av de to lønnskostnadstypene. Det er ikke krav til et regnskapsmessig skille som omfatter arbeidsgivers øvrige inntekter og kostnader.

Dokumentasjon for de regnskapsførte opplysningene kan føres manuelt som underbilag i Excel el. Dette forutsetter imidlertid at det fremgår av selve regnskapet hvor stor andel av lønnskostnadene som stammer fra henholdsvis sektorunntatt aktivitet og annen aktivitet, slik at det kun er detaljene omkring lønnsgrunnlagene, f.eks. arbeidstakers navn, antall timer osv., som føres i et tilknyttet regneark/underbilag. Det forutsettes videre at dette gjennomføres på en måte som er etterkontrollerbar. Regnskapsføring og underbilag skal være sporbare for hver innberetningsperiode. Dersom arbeidsgivers systemer for tidregistrering og lønn enkelt kan tilrettelegges for registrering av sektorunntatt aktivitet må dette imidlertid legges til grunn som hovedløsning.

Det er arbeidsgiveren selv som har ansvaret for at fordelingen og den tilhørende avgiftsberegningen blir korrekt. Mangelfull gjennomføring av det regnskapsmessige skillet innebærer at det må betales avgift med full sats av hele avgiftsgrunnlaget.

For ordens skyld presiseres det at kravet om regnskapsmessig skille bare har betydning for hvilken sats som skal legges til grunn. At en arbeidsgiver har etablert et regnskapsmessig skille mellom ulike

typer virksomhet, medfører ikke rett til å beregne mer enn ett fribeløp. For å nyte godt av eget fribeløp, må undervirksomhetene skilles ut som egne juridiske enheter. Dersom de juridiske enhetene er del av samme konsern gis det likevel kun ett fribeløp til konsernet som helhet, se punkt 6.1 og 6.6.

Arbeidsgiveren står fritt til å velge om det skal etableres et klart regnskapsmessig skille, eller om han vil unnlate å etablere et slikt skille og betale avgift med full sats av alle lønnskostnadene. Den enkelte arbeidsgiver må selv vurdere om det er regningssvarende å etablere et regnskapsmessig skille for å kunne benytte redusert sats på aktivitetene som ikke er sektorunntatte.

5.2 Særlig om sentrale, administrative fellestjenester

Dersom et foretak driver blandet virksomhet er det ikke bare lønnskostnader mv. til de som rent faktisk utfører de sektorunntatte aktivitetene som skal henføres til riktig kostnadssted. Også lønnskostnader til sentrale, administrative fellestjenester, skal fordeles mellom de sektorunntatte aktivitetene og de omfattede aktivitetene. Med sentrale administrative fellestjenester menes i denne sammenheng tjenester som er nødvendige for både den sektorunntatte og den omfattede aktiviteten i virksomheten, herunder blant annet regnskap og personaladministrative tjenester.

Fordelingen kan basere seg på faktisk tidsbruk knyttet til arbeid mot henholdsvis sektorunntatte og omfattede aktiviteter. Alternativt kan det benyttes en fordelingsnøkkel for å fastsette hvor stor del av lønnskostnadene til slike fellestjenester som skal henføres til de sektorunntatte aktivitetene og til de omfattede aktivitetene. En slik fordelingsnøkkel kan bygge på hvor stor andel den lønn mv. som er direkte knyttet til sektorunntatte aktiviteter utgjør av arbeidsgivers totale lønnskostnader. Det er viktig at grunnlaget for fordelingen kan dokumenteres i ettertid, f.eks. ved kontroll.

Dersom denne typen fellestjenester i et konsern er skilt ut i et eget, selvstendig selskap som ikke driver med sektorunntatt virksomhet, men kun f.eks. regnskapsvirksomhet, så må ikke lønnskostnadene fordeles. Virksomheten i et selskap vurderes isolert. Det får altså ikke betydning for selskapet om det er sektorunntatt virksomhet andre steder i konsernet.

I et konsernforhold må man imidlertid foreta en vurdering av om noen av fellestjenestene faller inn under sektorunntaket for hovedkontortjenester/bedriftsrådgivning, se punkt 4.5.6. Aktivitetene vil da være sektorunntatt i seg selv, og arbeidsgiver må benytte høyeste sats fullt ut.

6 Fribe løpet

6.1 Innledning

For arbeidsgivere i sone Ia gjelder det en fribeløpsordning, jf. avgiftsvedtaket § 3 første ledd annet strekpunkt. Det gjelder også en fribeløpsordning i sone II-V for arbeidsgivere som er omfattet av avgiftsvedtaket § 4. Dette gjelder næringer som er omfattet av et sektorunntak, og som derfor skal betale arbeidsgiveravgift etter høyeste sats uavhengig av beliggenhet, se nærmere definisjon av disse i punkt 4.5. Det gjelder ikke noen fribeløpsordning i sone Ia for statsforvaltningen og helseforetak, se punkt 4.3, eller for jord- og skogbruk, fiskeri etc. som faller utenfor EØS-avtalen, se punkt 4.6.

Det gis bare ett fribeløp per arbeidsgiver. Med arbeidsgiver forstås i denne sammenheng juridisk enhet, jf. lov om Enhetsregisteret av 3. juni 1994 nr. 15 (enhetsregisterloven) §§ 2 og 4 første ledd. En arbeidsgiver har altså bare krav på ett fribeløp, selv om det innenfor den enkelte juridiske enhet er registrert flere underenheter. Dersom den juridiske enheten er del av et konsern må likevel hele konsernet ses under ett, jf. definisjonen i artikkel 2 nr. 2 i [forordning \(EF\) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte](#). Med konsern forstås en gruppe av foretak med en slik tilknytning til hverandre at ett foretak har bestemmende innflytelse over minst ett annet foretak.

Nærmere om begrepene juridisk enhet og konsern, se punkt 6.6.

6.2 Fribeløpsordningen i sone Ia

For arbeidsgivere i sone Ia er fribeløpet på kr 500 000, jf. avgiftsvedtaket § 3 første ledd annet strekpunkt første punktum.

Arbeidsgivere i sone Ia kan altså beregne avgift etter en sats på 10,6 pst. inntil den fordelen dette medfører utgjør kr 500 000 – nærmere bestemt inntil differansen mellom avgift beregnet etter høyeste sats (14,1 pst.), og avgift beregnet etter redusert sats (10,6 pst.), overstiger kr 500 000. Når fribeløpet er brukt opp må arbeidsgiver gå over til å benytte satsen på 14,1 pst.

De fleste arbeidsgivere vil i praksis ikke bruke opp fribeløpet, og kan derfor beregne avgiften etter differensiert sats (10,6 pst.) gjennom hele året.

Arbeidsgiver kan beregne når virksomheten ikke lenger kan benytte satsen på 10,6 pst på følgende måte: Totale lønnskostnader for å benytte satsen på 10,6 pst = 500 000/ (0,141 – 0,106)

Dette innebærer at arbeidsgivere som er registrert i sone Ia kan anvende satsen på 10,6 pst. for lønnsutgifter på inntil om lag kr 14,3 mill.

For en angivelse av hvilke kommuner som tilhører sone Ia, se avgiftsvedtaket § 2 annet ledd.

6.3 Fribeløpsordningen for sektorunntatt aktivitet

Arbeidsgivere som utfører aktiviteter innenfor enkelte nærmere bestemte næringssektorer skal som utgangspunkt betale arbeidsgiveravgift etter høyeste sats (14,1pst.), uavhengig av hvor virksomheten er lokalisert.

Dette gjelder arbeidsgivere med virksomhet innenfor følgende næringssektorer:

- Produksjon av stål og syntetfiber
- Transportsektoren
- Lufthavner
- Energisektoren
- Finans- og forsikringssektoren
- Hovedkontortjenester i konsern
- Bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning i konsern

For en nærmere beskrivelse av hvilke aktiviteter de enkelte sektorene omfatter, se punkt 4.5.

EØS-reglene tillater likevel at det gis såkalt bagatellmessig støtte til slike aktiviteter. Avgiftsvedtaket § 4 tredje ledd gir derfor arbeidsgivere som utfører aktiviteter som faller inn under denne bestemmelsen anledning til å benytte de differensierte satsene innenfor et fribeløp på kr 500 000 i sone II-V. Den generelle fribeløpsordningen i sone Ia, jf. punkt 6.2, gjelder også for sektorunntatte aktiviteter, arbeidsgivere med sektorunntatt aktivitet kan derfor benytte redusert sats innenfor et fribeløp i sone Ia, II, III, IV, IVa og V.

Fribeløpet medfører at avgiften kan beregnes etter differensierte satser, inntil differansen mellom avgift etter høyeste sats og avgift etter differensiert sats utgjør kr 500 000 i inntektsåret. Når fribeløpet er brukt opp må arbeidsgiver gå over til å benytte satsen på 14,1 pst.

Avgiftsgrunnlaget kan bli relativt høyt før fribeløpet overstiges:

- Arbeidsgivere i sone Ia og II kan anvende differensiert sats for lønn mv. på inntil ca. kr 14,3 mill.
- Arbeidsgivere i sone III kan benytte differensiert sats for lønn mv. på inntil ca. kr 6,5 mill.
- Arbeidsgivere i sone IV kan benytte differensiert sats for lønn mv. på inntil ca. kr 5,5 mill.

- Arbeidsgivere i sone IVa kan benytte differensiert sats for lønn mv. på inntil ca. kr 8 mill.
- Arbeidsgivere i sone V kan benytte differensiert sats for lønn mv. på inntil ca. kr 3,5 mill.

Disse beløpene blir naturligvis ikke de samme dersom en arbeidsgiver driver virksomhet i flere soner.

6.3.1 Særregel for arbeidsgivere som driver med godstransport på vei

Arbeidsgivere som driver med godstransport på vei inngår som en del av transportsektoren, og skal derfor i utgangspunktet benytte høy sats i alle soner. På samme måte som for annen transport er det også her en fribeløpsordning, men med et lavere fribeløp på kr 250 000, jf. avgiftsvedtaket § 4 tredje ledd siste punktum.

Godstransport på vei omfatter følgende næringskode:

- 49.41 Godstransport på vei, herunder utleie av lastebiler med fører

Arbeidsgivere som driver med godstransport på vei kan altså beregne avgift etter differensierte satser. inntil den fordelen dette medfører utgjør kr 250 000 – nærmere bestemt inntil differansen mellom avgift beregnet etter høyeste sats (14,1 pst.), og avgift beregnet etter redusert sats, overstiger kr 250 000. Når fribeløpet er brukt opp må arbeidsgiver gå over til å benytte satsen på 14,1 pst.

- Arbeidsgivere i sone Ia og II kan anvende differensiert sats for lønn mv. på inntil ca. kr 7,1 mill.
- Arbeidsgivere i sone III kan benytte differensiert sats for lønn mv. på inntil ca. kr 3,2 mill.
- Arbeidsgivere i sone IV kan benytte differensiert sats for lønn mv. på inntil ca. kr 2,7 mill.
- Arbeidsgivere i sone IVa kan benytte differensiert sats for lønn mv. på inntil ca. kr 4 mill.
- Arbeidsgivere i sone V kan benytte differensiert sats for lønn mv. på inntil ca. kr 1,7 mill.

Arbeidsgivere som omfattes av bestemmelsen om godstransport på vei kan også drive med annen type virksomhet (blandet virksomhet). Det kan for eksempel forekomme kombinasjoner bestående av godstransport på vei som omfattes av § 4 tredje ledd siste punktum, og for eksempel annen type transport som omfattes av i § 4 tredje ledd første punktum. Slike arbeidsgivere får i utgangspunktet bare beregne ett fribeløp på kr 250 000, men dersom arbeidsgiver oppretter et klart regnskapsmessig skille mellom de to ulike typene aktiviteter, og på denne måten kan dokumentere at godstransportdelen av virksomheten ikke benytter mer enn kr 250 000, kan arbeidsgiver som helhet likevel få et fribeløp på kr 500 000. Se nærmere om blandet virksomhet og regnskapsmessig skille i punkt 5.

Arbeidsgivere som driver virksomhet innenfor godstransport på vei skal benytte beregningskode "Godstransport på vei" ved innrapportering i a-meldingen.

6.4 Foretak i økonomiske vanskeligheter

Foretak som anses å være i økonomiske vanskeligheter etter ESAs retningslinjer om statsstøtte til foretak i vanskeligheter, må i utgangspunktet benytte høy sats (14,1 pst.) i alle soner, jf. avgiftsvedtaket § 3 annet ledd. Om vilkårene for når et foretak anses å være i økonomiske vanskeligheter, se punkt 4.4.

EØS-reglene åpner likevel for at slike foretak kan motta bagatellmessig støtte i form av fribeløp. Foretak som benytter redusert sats kan derfor fortsette med dette etter at de kommer i økonomiske vanskeligheter, men da kun innenfor et fribeløp på kr 500 000 (kr 250 000 dersom foretaket driver med godstransport på vei).

Foretak som allerede benytter reduserte satser etter fribeløpsordningen, kan fortsette med dette etter at de kommer i vanskeligheter, men da kun innenfor allerede tildelt fribeløp. Foretak som benytter

ordinære differensierte satser før de kommer i økonomiske vanskeligheter, får tildelt et fribeløp fra og med kalendermåneden hvor de anses å være i vanskeligheter.

For foretak som kun har virksomhet i sone I, eller som kun driver med sektorunntatt virksomhet, vil det ikke få noen praktisk betydning om de kommer i økonomiske vanskeligheter, ettersom de allerede benytter høyeste sats.

Fra og med kalendermåneden foretaket oppfyller vilkårene for å anses å være i vanskeligheter, må beregningskode "Sektorunntatt aktivitet" benyttes. Foretaket kan da fortsette å bruke differensierte satser inntil differansen mellom avgift beregnet etter høyeste sats (14,1 pst.), og avgift beregnet etter differensiert sats overstiger kr 500 000 (kr 250 000 ved godstransport på vei). Når fribeløpet er brukt opp må foretaket gå over til å benytte høy sats.

6.5 Annen bagatellmessig støtte

Selv om en arbeidsgiver faller inn under reglene om fribeløp, kan ikke samlet fordel av bagatellmessig støtte, i form av redusert arbeidsgiveravgift og annen bagatellmessig støtte, overstige 200 000 euro til den juridiske enheten/konsernet over en 3 års periode. For godstransport på vei er grensen på 100 000 euro over en 3 års periode, jf. [forordning \(EF\) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte](#). For arbeidsgiveravgiften er maksimalt støttebeløp av praktiske grunner delt inn i årlige fribeløp på henholdsvis kr 500 000 og kr 250 000.

Fribeløpet skal derfor avkortes med annen offentlig støtte som arbeidsgiver har mottatt, dersom denne støtten også er omfattet av EU-forordningen om bagatellmessig støtte, jf. avgiftsvedtaket § 4 fjerde ledd.

Arbeidsgiver plikter å oppgi annen bagatellmessig støtte og støtte til lønnskostnader som er mottatt den aktuelle kalendermåneden. Eventuell gjenstående del av fribeløpet skal avkortes med annen bagatellmessig støtte mottatt samme måned. Arbeidsgiver har selv ansvaret for å holde kontroll med at samlet mottatt støtte ikke overstiger de ovennevnte årlige beløpsgrensene. Ved beregning av arbeidsgiveravgift skal arbeidsgiver ikke ta høyde for annen fremtidig støtte. Arbeidsgiveravgiften skal heller ikke korrigeres på bakgrunn av senere mottatt støtte. I disse tilfellene er det den senere tildelte støtten som eventuelt må vike. Andre offentlige instanser som tildeler støtte har ansvaret for å innhente opplysninger om hvorvidt arbeidsgiver allerede helt eller delvis har fylt opp kvoten for maksimalt støttebeløp etter forordningen om bagatellmessig støtte.

Det finnes ingen fullstendig liste over norske støtteordninger som er omfattet av EUs regelverk om bagatellmessig støtte. Arbeidsgiver må derfor i hvert enkelt tilfelle avklare dette med det organet som tildeler støtten.

6.6 Nærmere om juridisk enhet og konsern

Dersom det kan beregnes fribeløp etter avgiftsvedtaket § 3 første ledd annet strekpunkt (arbeidsgivere i sone Ia) eller § 4 tredje ledd (arbeidsgivere med sektorunntatt aktivitet), skal det uansett bare beregnes ett fribeløp per arbeidsgiver. Erfaringsvis kan det oppstå tvil om hva som skal anses som en arbeidsgiver i denne forbindelse. Utgangspunktet er hva som anses som én juridisk enhet, jf. enhetsregisterloven §§ 2 og 4 første ledd.

Enhetsregisterloven § 4 første ledd lyder slik:

"Følgende enheter skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i tilknyttet register:

- a) Staten, fylkeskommuner og kommuner.
- b) Selskaper, samvirkeforetak, foreninger, stiftelser, verdipapirfond, bo og andre juridiske personer. Dødsbo og felleseiebo som identifiseres ved fødselsnummer, og indre selskaper, er likevel ikke registreringspliktige.

c) Enkeltpersonforetak.

d) Tingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad."

For en nærmere avgrensning av begrepene i enhetsregisterlovens § 4, se Ot.prp. nr. 11 (1993-94) s. 54 flg.

Det avgrenses mot underenheter innenfor en juridisk enhet, jf. enhetsregisterloven § 4 fjerde ledd. Det er for eksempel i bankvirksomhet vanlig at et selskap har mange underenheter med hvert sitt underorganisasjonsnummer. Disse selskapene har likevel bare krav på ett fribeløp. Enhetsregisterloven § 4 fjerde ledd åpner riktignok for registrering av såkalte underenheter og overenheter, men slike enheter regnes ikke som juridiske enheter ved beregning av fribeløp. Registrering av underenheter kan imidlertid ha betydning for soneplassering, jf. avgiftsvedtaket § 1 tredje ledd. Se punkt 2.4.

Videre følger det av forordning (EF) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte, at dersom den juridiske enheten inngår som del av et konsern, skal hele konsernet anses som en enhet, ved tildeling av fribeløp.

Et konsern anses i denne sammenheng å foreligge når et foretak har minst en av følgende relasjoner til et annet foretak:

- et foretak har over 50 pst. av aksjonærenes eller deltakernes stemmer i et annet foretak,
- et foretak har rett til å utnevne eller fjerne flertallet av medlemmene av administrative organer, ledende organer eller tilsynsorganer i et annet foretak,
- et foretak har rett til å utøve dominerende innflytelse over et annet foretak etter en kontrakt inngått med dette foretaket eller etter en bestemmelse i foretakets vedtekter,
- eller
- et foretak, som er aksjonær eller deltaker i et annet foretak, alene kontrollerer et flertall av aksjonær- eller deltakerstemmene etter avtale med andre aksjonærer eller deltakere i det kontrollerte foretaket.

Et foretak som har en eller flere av ovennevnte relasjoner til et annet foretak via ett eller flere mellomliggende foretak, anses også å utgjøre en del av et konsern ved beregningen av mottatt bagatellmessig støtte.

Nedenfor i punkt 6.6.1 og 6.6.3 gjennomgås noen typetilfeller der det kan være tvil om det er snakk om en eller flere enheter i forbindelse med beregning av fribeløpet.

6.6.1 Fusjon og fisjon

Hovedregelen er at innrapportering og avgiftsberegning skal foretas isolert for hver juridisk enhet. Dette gjelder også når enheten er stiftet som følge av en fusjon eller fisjon. Ved fusjon og fisjon må det tas stilling til hvilken realitet fusjonen/fisjonen har for de eksisterende selskapene. Dette vil kunne utledes av vedtekter, stiftelsesdokumenter og registreringer i Enhetsregisteret. Dersom de juridiske enhetene videreføres vil det være kontinuitet i pliktene til å beregne og innrapportere arbeidsgiveravgift.

I det følgende vil vi gjennomgå tre ulike tilfeller.

Eksempel 1:

Foretak A fisjonerer i juli, og resultatet er at foretak B etableres, mens foretak A videreføres. Foretak A fortsetter da beregningen av fribeløpet som ble påbegynt 1. januar. Foretak B får derimot et nytt fribeløp ettersom det er å anse som en ny juridisk enhet. Det skal altså her beregnes to fribeløp - ett for foretak A og ett for foretak B.

Eksempel 2:

Foretak A opphører i 1. august, og to nye foretak (B og C) utgår fra det gamle foretaket. Her får foretak B og C nye fribeløp ettersom de er å anse som nye juridiske enheter. Det skal altså her beregnes tre fribeløp – ett for foretak A frem til 1. august, og ett for hvert av de nye foretakene (B og C) fra 1. august.

Eksempel 3:

Foretak A, B og C slås i oktober sammen til foretak D. Her vil foretak D få et nytt fribeløp som beregnes fra fusjonen. Den tidligere beregningen av fribeløp i foretak A, B og C vil være uten betydning for foretak D.

Dersom foretakene som fisjonerer eller fusjonerer er del av samme konsern, vil fisjon/fusjon ikke få noen betydning ved beregning av fribeløp, da konsernet uansett kun vil ha ett fribeløp.

6.6.2 Foretak som går inn eller ut av konsern i løpet av året

Dersom et foretak som har krav på fribeløp går inn i et konsern i løpet av året, vil ikke den del av fribeløpet som foretaket har benyttet før inntreden gå til fradrag i konsernets totale fribeløp. Konsernet kan med andre ord benytte sitt fribeløp fullt ut, selv om foretaket som går inn i konsernet har brukt opp sitt fribeløp før inntreden. Foretaket som treer inn får likevel ikke noe nytt fribeløp ved inntreden. Fribeløpsgrensen gjelder for konsernet som helhet, men også for den enkelte juridiske enhet. En enkelt juridisk enhet kan aldri motta mer enn kr 500 000 (ev. kr 250 000 for godstransport på vei) i løpet av et år.

Eksempel 1:

Foretak A går inn i et konsern fra 1. oktober. Foretak A har rett på fribeløp og har før 1. oktober benyttet kr 450 000 av det tildelte fribeløpet på kr 500 000. Konsernet har også krav på fribeløp for flere av sine foretak og har før 1. oktober benyttet kr 400 000 av sitt fribeløp. Foretak As inntreden 1. oktober får ikke betydning for konsernets fribeløp. Konsernet har med andre ord fremdeles kr 100 000 igjen av fribeløpet, og kan fordele dette som de ønsker innenfor konsernet. Dersom konsernet ønsker å tildele foretak A en del av det resterende fribeløpet etter 1. oktober, er denne muligheten likevel begrenset til kr 50 000, da foretak A allerede har benyttet kr 450 000 før inntreden i konsernet.

Dersom et foretak som er del av et konsern går ut av konsernet i løpet av året, utløser ikke dette noe nytt fribeløp for foretaket. Dersom foretaket har brukt opp fribeløpet som en del av konsernet, gis det altså ikke noe nytt fribeløp ved uttreden. Dersom foretaket kun har benyttet deler av fribeløpet som en del av konsernet, kan foretaket som selvstendig enhet fortsette å benytte dette fribeløpet også etter å ha gått ut av konsernet. Konsernet vil naturligvis ikke anses å ha benyttet den del av fribeløpet som benyttes av foretaket etter uttredelsesdatoen, og kan velge å tildele ev. resterende fribeløp ved foretakets uttreden til et annet foretak innenfor konsernet.

Eksempel 2:

Et konsern består av foretak A, B og C. Konsernet har fordelt fribeløpet likt på alle tre foretakene. Foretak A går ut av konsernet 1. mars, og har på dette tidspunktet benyttet kr 100 000 av konsernets totale fribeløp på kr 500 000, det samme har foretak B og C gjort. Etter uttreden kan foretak A fortsette å benytte fribeløp inntil ytterligere kr 400 000 er brukt opp. Konsernet har etter foretak As uttreden kr 200 000 igjen av fribeløpet som kan fordeles mellom foretak B og C.

Dersom foretaket ikke har fått tildelt noen del av konsernets fribeløp, og derfor ikke har benyttet fribeløp som en del av konsernet, vil foretaket kunne benytte sitt eget fribeløp dersom det går ut av konsernet i løpet av året.

Eksempel 3:

Et konsern har fordelt fribeløpet sitt mellom foretak A og foretak B, mens foretak C og foretak D ikke har fått tildelt noe fribeløp. Pr. 1. august har konsernet (foretak A og foretak B) benyttet kr 400 000 av det totale fribeløpet på kr 500 000. På samme tidspunkt går foretak C ut av konsernet. Siden foretak C ikke har benyttet noen del av fribeløpet som en del av konsernet vil uttreden av konsernet føre til at foretaket likevel kan benytte sitt eget fribeløp, som har vært "suspendert" mens foretak C har vært en del av konsernet.

Foretaket som trer ut av konsernet vil tidligere ha innrapportert den del av fribeløpet som ble benyttet andre steder i konsernet, i feltet for annen bagatellmessig støtte i a-meldingen, slik at tilgjengelig fribeløp for foretaket har blitt redusert, se punkt 7.2. Dersom foretaket går ut av konsernet, og derfor likevel skal benytte den delen av fribeløpet som tidligere er oppgitt under annen bagatellmessig støtte, må det innrapporteres et tilsvarende minusbeløp i dette feltet, for å "frigjøre" den del av fribeløpet som har vært brukt andre steder i konsernet for foretaket som nå ikke lenger er en del av konsernet. Det er tilrettelagt for at dette kan gjøres på a-meldingen for første hele kalendermåned hvor selskapet er ute av konsernet.

6.6.3 Interkommunale samarbeid og kommunale foretak

Interkommunale samarbeid etter [lov om kommuner og fylkeskommuner 25. september 1992 nr. 107 \(kommuneloven\)](#) § 27 regnes ikke som egne enheter i forbindelse med beregning av fribeløpet. Slike samarbeid kan riktignok registreres som egne enheter i Enhetsregisteret. Det avgjørende ved beregning av arbeidsgiveravgift må imidlertid være om samarbeidene kan anses som egne juridiske enheter, og ikke bare som underenheter for de aktuelle kommunene. Samarbeidenes karakter tilsier at det er naturlig å anse disse som en del av den kommunale virksomheten. Dette synes også å være klart forutsatt i kommuneloven § 27.

Kommunale og fylkeskommunale foretak regnes heller ikke som juridiske enheter, og får ikke tildelt et eget fribeløp. Slike foretak skal riktignok etter kommuneloven § 62 første ledd registreres i Foretaksregisteret. De regnes likevel ikke som en egen juridisk enhet, men som en del av kommunen eller fylkeskommunen, jf. kommuneloven kap. 11.

7 Innrapportering av arbeidsgiveravgift

7.1 Generelt

A-meldingen skal leveres for hver måned, jf. a-opplysningsloven § 4 første ledd. Fristen er den 5. i måneden etter den måned opplysningene gjelder for, jf. a-opplysningsforskriften § 2-1 første ledd. For nærmere informasjon om innrapportering av opplysninger i a-meldingen, se veiledning til a-meldingen på <https://www.altinn.no/no/A-ordningen/Veiledning/>.

Det skal angis hvilken ordning det skal betales arbeidsgiveravgift etter. De ulike ordningene er angitt ved følgende beregningskoder:

- Generelle næringer
- Helseforetakene og deler av statsforvaltningen
- Sektorunntatt aktivitet
- Jord- og skogbruk, fiskeri etc.
- Kun innberetning av forskuddstrekk
- Godstransport på vei
- Lønnstrekk for Svalbard

Beregningskoden avhenger av hvilken næring virksomheten driver, med unntak av "Lønnstrekk for Svalbard" som gjelder uavhengig av næring. Det avgjørende er hvilken næring arbeidsgiver faktisk driver, ikke hvilken næringskode arbeidsgiver er registrert under i Enhetsregisteret.

Det kan være ulike årsaker til at det ikke er samsvar mellom registrert næringskode og riktig avgiftssats. For det første kan det tenkes at en arbeidsgiver har endret virksomhet, uten at dette har blitt registrert i Enhetsregisteret. Det vil videre være vanlig at en arbeidsgiver omfattes av en bestemmelse i avgiftsvedtaket, selv om størstedelen av virksomheten isolert sett faller under en annen bestemmelse. I disse tilfellene vil trolig arbeidsgivers hovedvirksomhet være avgjørende for hvilken næringskode som er registrert i Enhetsregisteret.

Eksempel:

En arbeidsgiver registrert i sone III driver 80 pst. av virksomheten innenfor drosjetransport (kode 49.32) og 20 pst. innenfor transport med rutebil (kode 49.31). Arbeidsgiver er gruppert under kode 49.32 - Drosjebiltransport i Enhetsregisteret. Drosjetransport er ikke omfattet av sektorunntaket for transport, men transport med rutebiler er omfattet. Arbeidsgiver skal derfor bare beregne avgift etter redusert sats (6,4 pst.) innenfor fribeløpet (med mindre det opprettes et klart regnskapsmessig skille mellom aktivitetene, se punkt 5).

Samme beregningskode skal i utgangspunktet benyttes for hele året. Har virksomheten blandet virksomhet må to sett med opplysninger oppgis. Et sett med opplysninger for hver beregningskode. Foretak som kommer i økonomiske vanskeligheter må endre beregningskode fra og med kalendermåneden de kommer i vanskeligheter, se punkt 4.4.

Arbeidsgivere som benytter redusert sats plikter å avgi en erklæring om hvorvidt de er i økonomiske vanskeligheter, jf. avgiftsvedtaket § 3 tredje ledd. Ved å benytte redusert sats anses arbeidsgiver å ha gitt en erklæring om at de ikke er i vanskeligheter. Arbeidsgiver plikter i tillegg å gi beskjed til skatteoppkrever dersom foretaket kommer i vanskeligheter.

Arbeidsgiver skal rapportere mottatt bagatellmessig støtte for den aktuelle kalendermåned i a-meldingen, se punkt 6.5. I samme felt skal foretak som er del av et konsern oppgi støtte, i form av fribeløp som er fordelt til andre foretak i konsernet, og som derfor ikke skal komme rapporterende foretak til gode ved avgiftsberegningen, se punkt 7.2. Bakgrunnen for dette er at det kun tildeles ett fribeløp pr. konsern, se punkt 6.6.

7.2 Innrapportering av fribeløp for konsern

Arbeidsgivere som driver virksomhet i sone Ia eller som er omfattet av et sektorunntak, kan benytte reduserte satser innenfor et fribeløp, se punkt 6. Fribelet er på kroner 500 000 pr. år. For arbeidsgivere som driver godstransport på vei (næringskode 49.41) er fribelet likevel bare på kr 250 000 pr. år.

Det tildeles kun ett fribeløp pr. konsern, se punkt 6.6. Et konsern har altså bare krav på ett fribeløp, selv om det innenfor det enkelte konsern er registrert flere juridiske enheter som driver virksomhet i sone Ia eller som er omfattet av et sektorunntak. Innrapportering og betaling av arbeidsgiveravgift foretas imidlertid av den enkelte juridiske enhet, og ikke på konsernnivå. Hvert foretak i konsernet må derfor gi opplysninger ved rapportering om hvor mye av fribelet som er benyttet andre steder i konsernet.

Benyttet fribelet i konsernet som helhet oppgis i feltet for "annen bagatellmessig støtte" i a-meldingen. I dette feltet oppgis støtte som skal redusere arbeidsgivers fribelet. Normalt vil dette være støtte som arbeidsgiver har mottatt fra andre støtteordninger som, på samme måte som fribeletsordningen, faller inn under EU-forordningen om bagatellmessig støtte. Siden konsernet som helhet kun har krav på ett fribelet skal fribelet som er benyttet ett sted i konsernet redusere de andre foretakenes fribelet.

Konsernet kan selv velge å benytte hele fribelet i en enkelt juridisk enhet i konsernet, eller å fordele fribelet mellom alle eller flere av de juridiske enhetene som har krav på det. Dersom konsernet ønsker å benytte hele fribelet i en enkelt juridisk enhet innenfor konsernet, oppgis fullt fribelet på kr 500 000 (ev. kr 250 000 dersom foretaket driver med godstransport på vei) i feltet for "annen

bagatellmessig støtte" i a-meldingen for januar til alle foretakene som ikke skal motta fribeløp. Det er da ikke nødvendig for disse foretakene å holde oversikt over hvor mye fribeløp som benyttes i konsernet som helhet resten av året.

Dersom konsernet ønsker å fordele fribeløpet mellom alle de juridiske enhetene som har krav på det, kan dette gjøres på to måter. Enten må de juridiske enhetene det gjelder, ved hver innrapportering, opplyse om hvor mye fribeløp som for samme måned benyttes i de andre juridiske enhetene i konsernet. Beløpet oppgis i feltet for "annen bagatellmessig støtte" i a-meldingen. Hver enkelt juridiske enhet må holde oversikt over hvor mye av fribeløpet som benyttes i hele konsernet til enhver tid.

Eksempel 1:

Et energikonsern bestående av 3 foretak er registrert i sone IVa, og har dermed krav på fribeløp. Konsernet ønsker å benytte fribeløpet i foretak A og B, men ikke i foretak C.

De må da innrapportere følgende i feltet for bagatellmessig støtte i a-meldingen:

- A-melding for januar:
 - A innrapporterer hvor mye fribeløp som benyttes i januar av B
 - B innrapporterer hvor mye fribeløp som benyttes i januar av A
 - C innrapporterer fullt fribeløp (kr 500 000)
- A-melding for februar:
 - A rapporterer hvor mye fribeløp som benyttes i februar av B
 - B innrapporterer hvor mye fribeløp som benyttes i februar av A
 - C trenger ikke å innrapportere noe for februar, da fullt fribeløp ble oppgitt for januar. Avgiften skal derfor beregnes etter høyeste sats for foretak C.
- Osv...

Alternativt kan konsernet ved årets start "tildele" en viss andel av fribeløpet til hvert av foretakene i konsernet. F.eks. kr 300 000 til foretak A og kr 200 000 til foretak B. Foretak A innrapporterer da kr 200 000 i a-meldingens felt for "annen bagatellmessig støtte" for januar, og står igjen med de 300 000 kr som de ble tildelt. Foretak B innrapporterer på samme måte kr 300 000 i feltet for "annen bagatellmessig støtte", og står igjen med kr 200 000. Foretakene slipper da å holde oversikt over hvor mye som benyttes andre steder i konsernet i løpet av året, og innrapporterer på vanlig måte fra og med februar.

Eksempel 2:

Konsernet velger ved årets start å tildele en viss andel av fribeløpet til hvert av foretakene i konsernet, kr 250 000 til foretak A, kr 100 000 til foretak B og kr 150 000 til foretak C.

Foretakene må da innrapportere følgende i feltet for bagatellmessig støtte i a-meldingen:

- Foretak A innrapporterer kr 250 000 i feltet for bagatellmessig støtte. (kr 250 000 gjenstår)
- Foretak B innrapporterer kr 400 000 i feltet for bagatellmessig støtte (kr 100 000 gjenstår)
- Foretak C innrapporterer kr 350 000 i feltet for bagatellmessig støtte (kr 150 000 gjenstår)
- Ev. andre foretak i konsernet som ikke har fått tildelt noen del av fribeløpet innrapporterer alle kr 500 000 i feltet for bagatellmessig støtte (kr 0 gjenstår)

Dersom konsernet driver med godstransport på vei er fribeløpet som kan fordeles på foretakene i konsernet på kr 250 000. Ved fordeling av fribeløpet mellom flere av konsernets selskaper benyttes tilsvarende metoder som nevnt over, bare med det lavere fribeløpet på kr 250 000.

Eksempel 3:

Konsernet har valgt å fordele fribeløpet likt mellom foretak A og foretak B, med kr 125 000 på hver.

Foretak A og Foretak B innrapporterer følgelig begge kr 125 000 i feltet for annen bagatellmessig støtte i a-meldingen for januar. Det gjenstår da et fribeløp på kr 125 000 for begge foretakene, som kan benyttes i løpet av året.

7.3 Endring og fastsettelse av arbeidsgiveravgift

Er innrapportert arbeidsgiveravgift feil, må arbeidsgiver korrigere dette ved å sende inn ny(e) a-melding(er), se veiledning til a-meldingen punkt 1.5. Fra 1. januar 2017 er det skatteforvaltingslovens regler som kommer til anvendelse ved endring av arbeidsgiveravgift, og etter skfvl. § 9-4 kan arbeidsgiver endre arbeidsgiveravgift som tidligere er fastsatt ved egenfastsetting i henhold til skfvl. § 8-6 innenfor en treårsfrist, hvor fristen beregnes fra leveringsfristen for terminoppgaven/a-meldingen for den aktuelle rapporteringsperiode. Utover denne treårsfristen, kan tilbakebetaling av for mye betalt arbeidsgiveravgift skje ved at arbeidsgiver anmoder skattemyndighetene om endring av fastsatt avgift innenfor rammen av femårsfristen i skfvl. § 12-6 første ledd første punktum. Skattemyndighetene kan endre enhver fastsetting når fastsettingen er uriktig, jf. skfvl. § 12-1 første ledd. Skattemyndighetene kan på forespørsel fra arbeidsgiver ta saken opp til endring hvis de finner grunn til dette, jf. skfvl. § 12-1 andre ledd, men er kravet foreldet etter foreldelseslovens regler, vil saken normalt ikke tas opp til endring.

Dersom korrigert a-melding/fastsettelsen innebærer en økning av arbeidsgiveravgiftskravet, gis det etter skattebetalingsloven § 10-53 første ledd et eget forfall for økningen, som er tre uker fra korrigert a-melding er kommet frem til skatte- og avgiftsmyndighetene eller tre uker fra vedtak er sendt den avgiftspliktige. Det blir beregnet renter på økningen, jf. skattebetalingsloven § 11-2 første ledd.

Økningen rentebelastes med styringsrenten per 1. januar tillagt ett prosentpoeng fra opprinnelig forfall og frem til korrigert a-melding er kommet frem til skatte- og avgiftsmyndighetene eller det foreligger nytt vedtak, jf. skattebetalingsloven § 11-2 annet ledd og § 11-6 annet ledd. Se www.skatteetaten.no; "Renter ved endring etter vedtak eller egenretting" for en oversikt over gjeldende rentesatser.

En reduksjon av avgiftskravet rentekompenseres ved tilbakebetalingen. Det gis da rentekompensasjon tilsvarende styringsrenten per 1. januar på reduksjonen fra innbetalingstidspunktet og frem til skatte- og avgiftsmyndighetenes forfallstidspunkt etter skattebetalingsloven § 10-60, jf. § 11-4 første ledd og § 11-6 annet ledd siste punktum.

Kravet på tilbakebetaling forfaller tre uker etter at vedtak er truffet eller ved egenretting tre uker fra skatte- og avgiftsmyndighetene har godkjent beløpet til utbetaling, jf. skattebetalingsloven § 10-60.

8 Betaling

Ordningen med terminvis innbetaling av arbeidsgiveravgift ble videreført uendret under a-ordningen. Arbeidsgiver skal av eget tiltak innbetale summen av avgiftsbeløpet for de to foregående månedene henholdsvis hver 15. januar, 15. mars, 15. mai, 15. juli, 15. september og 15. november, jf. skattebetalingsloven § 10-10 første ledd.

Arbeidsgiver skal betale arbeidsgiveravgiften til samme skatteoppkrever hele året. Flytter arbeidsgiver i løpet av året, er det forholdet ved fristen for levering av a-meldingen for januar måned, 5. februar, som er avgjørende for hvor arbeidsgiveravgiften skal innbetales for hele året, jf. skattebetalingsforskriften § 2-1-2.

Arbeidsgiveravgiften kan betales elektronisk. Elektroniske betalinger må ha gyldig KID-nummer. Bankene er pålagt å avvise elektroniske betalinger uten gyldig KID-nummer. Kontonummer, KID-nummer og beløp som skal betales vil fremgå i tilbakemeldingen som sendes arbeidsgiver kort tid etter at a-meldingen er levert. Vær oppmerksom på at beløpene i tilbakemeldingen er oppsummert kun for den måneden tilbakemeldingen gjelder. Når arbeidsgiveravgift og forskuddstrekk skal betales,

må beløpene fra de to tilbakemeldingene (kalendermånedene) innbetalingen skal gjelde for summeres. KID-nummeret vil være det samme for de to månedene i betalingsterminen.

Arbeidsgivere som leverer a-meldingen på papir må opprette KID-nummer på www.skatteetaten.no/kid. Her finner man også korrekt kontonummer til den enkelte skatteoppkrever.

Minstegrensen for innbetaling av beregnet arbeidsgiveravgift for en oppgjørsperiode (termin) er kr 100, jf. skattebetalingsforskriften § 10-4-1. Arbeidsgiver er imidlertid ikke fritatt fra å levere a-melding.

9 Arbeidsgiveravgift av tilskudd og premier til livrente og pensjonsordninger

9.1 Generelt

Det skal betales arbeidsgiveravgift av arbeidsgivers og det offentliges tilskudd til livrente- og pensjonsordninger og arbeidsgivers tilskudd til Overføringsavtalens sikringsordning, jf. folketrygdloven § 23-2 fjerde ledd. Om fiske- og fangstnæringen, se punkt 13.

Også betaling som skal dekke administrasjonskostnader og forvaltningshonorarer til slike pensjoner omfattes av begrepet tilskudd og skal inngå i grunnlaget for arbeidsgiveravgift. Tilskudd til pensjonsordningens premiefond og innskuddsfond omfattes også av arbeidsgiveravgiftsplikten. Derimot skal det ikke svares arbeidsgiveravgift når midler fra premiefondet/innskuddsfondet, herunder renter, benyttes til å betale årets premie. Tilskudd til en kollektiv pensjonsordning i enkeltpersonforetak som skal dekke pensjonsrettigheter for eieren anses ikke avgiftspliktig, i den grad eierens andel av premien kan individualiseres. For deltakerlignet selskap gjelder det samme for en ansvarlig deltakers andel av den samlede premien.

Kostnader som arbeidsgiver pådrar seg ved bruk av formidlingstjenester i forbindelse med å etablere en tjenstepensjonsordning anses ikke som "tilskudd" etter folketrygdloven § 23-2 fjerde ledd. Forsikringsmeglerhonorar eller øvrige kostnader knyttet til slik formidling av tjenstepensjonsordning inngår derfor ikke i beregningsgrunnlaget for arbeidsgiveravgift.

Avgiftsplikten knytter seg til den faktiske innbetalingen. Det skal betales avgift av betalinger foretatt etter 1. januar 1988. Dette gjelder selv om man nå betaler en forhøyet premie som følge av at det er betalt inn for lite i premie før denne dato.

Avgiftspliktige tilskudd og premier til pensjonsordninger skal tas med i grunnlaget for beregning av arbeidsgiveravgift i den kalendermåned hvor betalingen er foretatt. Grunnlaget fordeles på de ulike avgiftssoner i samme forhold som arbeidsgiverens øvrige avgiftspliktige ytelser i samme kalendermåned fordeler seg. Se [veiledning for a-meldingen](#) punkt 9.4.

9.2 Særskilt om kollektive livrenter

Arbeidsgivers premieinnbetaling til kollektive livrenter er skattepliktig for arbeidstaker i det inntektsåret premien blir betalt, jf. skatteloven § 5-12 sjette ledd. Arbeidsgiveren skal fordele premien til den kollektive livrenteforsikringen på de enkelte arbeidstakerne og rapportere beløpet, jf. skatteforvaltningsloven § 7-2 første ledd bokstav a. Arbeidsgiveravgiftsplikten følger her lønnsopplysningsplikten, jf. folketrygdloven § 23-2 første ledd. Finansdepartementet har i et brev til Skattedirektoratet av 17. desember 2009 uttalt at arbeidsgivers kostnader til livrenteforsikringen ikke skal regnes som premie etter skatteloven § 5-12 sjette ledd. Det innebærer at slike kostnader verken er opplysningspliktige eller arbeidsgiveravgiftspliktige.

10 Internasjonale arbeidsforhold

10.1 Generelt

Plikten til å svare arbeidsgiveravgift etter norsk intern rett er som utgangspunkt knyttet til lønnsopplysningsplikten for lønn mv., jf. ftrl. § 23-2 første ledd. Lønnsopplysningsplikt foreligger i en viss utstrekning også for utenlandske arbeidsgivere og for norske arbeidsgivere ved utbetalinger til personer bosatt i utlandet. Ved utbetalinger til personer bosatt i utlandet er lønnsopplysningsplikten begrenset i henhold til [forskrift av 23. november 2016 nr. 1360 til skatteforvaltningsloven](#) (skatteforvaltningsforskriften) § 7-2-7 og § 7-2-8.

For arbeid utført i utlandet av utenlandsk statsborger foreligger det ikke avgiftsplikt hvis vedkommende ikke er pliktig/frivillig medlem i norsk trygd, jf. ftrl. § 23-2 niende ledd. Dette gjelder uavhengig av hvor vedkommende anses skattemessig bosatt. Begrensninger gjelder også for utbetalinger til visse grupper personer som er utstasjonert i utlandet.

Det vises for øvrig til Skatte-ABC under emnet "Arbeidsgiveravgift – avgiftsplikt og grunnlag" punkt 4 "Utland".

10.2 Trygdeavtaler (sosialkonvensjoner) og EØS-avtalens trygdereglene

Ved utbetalinger som ikke omfattes av de norske reglene om lønnsopplysningsplikt, foreligger det likevel plikt til å svare arbeidsgiveravgift hvis arbeidstakeren er omfattet av norsk trygdlovgivning i henhold til EØS-avtalens trygdereglene eller annen avtale om trygd inngått med hjemmel i ftrl. § 1-3., se ftrl. § 23-4 a.

Arbeidsgiveravgift i Norge skal ikke svares i tilfeller hvor arbeidstakeren er unntatt fra folketrygden i henhold til bestemmelser i gjensidighetsavtale med annet land om sosial trygghet. Plikten til å svare arbeidsgiveravgift kan derfor være begrenset i henhold til EØS-avtalens trygdereglene og avtale om trygd inngått med andre land med hjemmel i ftrl. § 1-3.

Rådsforordning (EF) nr. 883/2004 med tillegg og Rådsforordning nr. 1408/71 med tillegg regulerer hvilken trygdlovgivning som får anvendelse for personer som er statsborgere i et EØS-land og har bostedsmessig og/eller arbeidsmessig tilknytning til ett eller flere andre EØS-land. Disse reglene har også betydning for i hvilket land det skal betales sosiale avgifter. Sosiale avgifter (i Norge trygdeavgift og arbeidsgiveravgift) skal betales i det landet hvor arbeidstakeren er medlem av trygdeordningen. Det er NAV som avgjør alle saker om lovvalg og medlemskap etter EØS-reglene og andre avtaler om trygd.

Arbeidsgiveren kan bare unnlate å beregne og innbetale norsk arbeidsgiveravgift når det ved blankett A1 framgår at en navngitt arbeidstaker er omfattet av trygdlovgivningen i et annet EØS-land for en gitt periode, eller at det ved melding fra Arbeids- og velferdsetaten framgår at vedkommende arbeidstaker ikke er omfattet av norsk trygdlovgivning.

Det vises til Skatte-ABC under emnet "Arbeidsgiveravgift – avgiftsplikt og grunnlag" punkt 4.4 og 4.5

10.3 Hvilken sone skal legges til grunn

Det er i utgangspunktet virksomhetens registrerte adresse som er avgjørende for hvilken sone/sats som skal legges til grunn for beregning av arbeidsgiveravgift, jf. avgiftsvedtaket § 1 første og annet ledd. Dette gjelder også for utenlandske foretak som driver med utleie av arbeidskraft.

Nærmere regler om hvilken sone/sats som skal legges til grunn for beregning av arbeidsgiveravgift følger av avgiftsvedtaket §§ 2 og 3. Utenlandske arbeidsgivere som ikke har registrert forretningsadresse i Norge faller i utgangspunktet inn under sone I. Dette følger av en tolkning av

avgiftsvedtaket § 1 fjerde ledd kombinert med § 2 første ledd og § 3 første ledd første strekpunkt. For mer om soneplassering, se punkt 2.

10.4 Diplomater unntatt fra trygd i Norge

Det skal ikke betales arbeidsgiveravgift for lønn eller annen godtgjørelse til personer som etter Wienkonvensjonen om diplomatisk samkvem artikkel 33 og artikkel 37 er unntatt fra trygden i Norge, jf. folketrygdloven § 23-2 ellefte ledd.

10.5 Arbeidstakere utsendt til Norge fra USA og Canada

Arbeids- og sosialdepartementet fastsetter årlig en særskilt sats for arbeidsgiveravgift for arbeidstakere fra USA og Canada som bare er medlem i folketrygdens sykestønadsdel under arbeid i Norge, se [forskrift av 20. desember 2016 nr 1786 om avgifter til folketrygden for året 2017 for arbeidstakere utsendt til Norge fra Amerikas forente stater og Canada](#). Etter denne forskriften skal det betales arbeidsgiveravgift etter en særskilt prosentsats. Satsen for 2017 er 7 %.

10.6 Særlig om sjøfolk

10.6.1 Utgangspunkt

Arbeidsgiveravgift for hyreutbetaling til sjøfolk følger i utgangspunktet de ordinære reglene for beregning av arbeidsgiveravgift. Det er således i utgangspunktet virksomhetens registreringskommune som er avgjørende, jf. avgiftsvedtaket § 1 annet ledd.

10.6.2 Sjøfolk i utenriksfart som bor utenfor Norden og som ikke er statsborger i et EØS-land

Det gjelder egne regler for sjøfolk som er ansatt på norsk skip i utenriksfart som er registrert i det ordinære norske skipsregisteret. Ordningen gjelder bare sjøfolk som er medlem i trygden etter folketrygdloven § 2-6. Det avgrenses også mot sjøfolk som bor i Norden eller som er statsborger i EØS-land.

For disse skal arbeidsgiveren betale avgift med et fast beløp pr. måned uten hensyn til antall arbeidsdager i måneden. Det vises til [forskrift av 20. desember 2016 nr 1784 om fastsettelse av avgiftsgrunnlag og avgiftssatser i folketrygden for visse grupper medlemmer for året 2017](#). For 2017 er det faste beløpet på kr 423 pr. måned.

10.7 Misjonærer mv. som er medlemmer i folketrygden etter folketrygdloven § 2-8

Det er ikke avgiftsplikt på lønn og annen godtgjørelse for religiøst, humanitært eller filantropisk arbeid utført av person utstasjonert i utlandet av misjonsmenighet eller humanitær organisasjon i Norge. Dette gjelder bare når arbeidsoppholdet i utlandet varer i minst to år regnet fra dato til dato, jf. folketrygdloven § 23-2 niende ledd. Se også Finansdepartementets uttalelse inntatt i Utv. 2006/488

10.8 Honorar til utenlandske artister

Det skal som utgangspunkt ikke beregnes arbeidsgiveravgift på godtgjørelse til utenlandske artister som skattlegges etter [lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister mv.](#) (artistskatteloven). Dette følger av at ytelser som er skattepliktige etter artistskatteloven ikke er lønnsoppgavepliktige, jf. skatteforvaltningsforskriften § 7-2-7 bokstav a.

Dersom artisten blir skattemessig bosatt i Norge, vil vedkommende bli skattepliktig etter skatteloven i stedet for skattepliktig etter artistskatteloven fra og med inntektsåret før det inntektsåret vedkommende blir skattepliktig bosatt.

Når en artist blir skattemessig bosatt i ett inntektsår (år 2), har den som er arbeidsgiver på det tidspunkt artisten blir skattepliktig som bosatt, plikt til å levere lønnsopplysninger og betale

arbeidsgiveravgift av utbetalt lønn mv. til artisten for året før (år 1). Plikten til å beregne og betale arbeidsgiveravgift for lønn utbetalt i år 1 inntretr på det tidspunkt artisten blir skattepliktig som bosatt i år 2. Den som er arbeidsgiver på det tidspunkt artisten blir skattepliktig som bosatt, har også plikt til å levere opplysninger om lønn mv. som er utbetalt til artisten i år 2 i perioden før artisten ble skattepliktig som bosatt.

11 Inntekt som blir skattlagt etter lov om skatt til Svalbard

For inntekt som blir skattlagt etter [lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard](#) (svalbardskatteloven), skal det ikke betales arbeidsgiveravgift. Dette følger av avgiftsvedtaket § 3 første ledd syvende strekpunkt.

Svalbardskatteloven omfatter personer bosatt på Svalbard. Opphold av minst 12 måneders varighet regnes i denne sammenheng som bosettelse, jf. svalbardskatteloven § 2-1. Loven gjelder også for personer som tar midlertidig opphold på Svalbard og utfører arbeid eller utøver næringsvirksomhet der. Oppholdet må da vare sammenhengende i minst 30 dager, jf. svalbardskatteloven § 2-2.

Arbeidsgivere hjemmehørende på Svalbard er også fritatt for arbeidsgiveravgift for arbeid som utføres på Svalbard, selv om personene som mottar lønnsutbetalingene ikke er skattepliktige til Svalbard. Dette følger av avgiftsvedtaket § 3 første ledd syvende strekpunkt.

Det skal ikke betales arbeidsgiveravgift på inntekt som er vunnet ved arbeid under opphold på Jan Mayen eller i de norske bilandene i Antarktis.

Lønnstrekk etter svalbardskatteloven skal innrapporteres etter reglene i a-opplysningsloven, jf. svalbardskatteloven § 5-2 femte ledd. Innrapportering av arbeidsgiveravgift i henhold til [forskrift 15. desember 1997 nr. 1305 om skatt til Svalbard](#) § 6 (4) er inntil videre gjort frivillig.

12 Særlig om introduksjonsstønad og kvalifiseringsstønad

Det skal ikke betales arbeidsgiveravgift for introduksjonsstønad etter lov av 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsstønad for nyankomne innvandrere eller kvalifiseringsstønad etter lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, jf. folketrygdloven § 23-2 femte ledd annet punktum.

13 Unntak for fiske- og fangstnæringen

Det skal ikke betales arbeidsgiveravgift av hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy, se folketrygdloven § 23-5 og [Storingsvedtak av 20. desember 2016 nr. 1672 om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2017](#). Produktavgiften er på 2,3 pst. for 2017.

Det skal likevel i disse tilfellene betales arbeidsgiveravgift av arbeidsgivers pensjonsutbetalinger og tilskott til livrente- og pensjonsordninger, dersom disse omfattes av folketrygdloven § 23-2 fjerde ledd. Se punkt 9.

14 Avgiftsfritak for refundert sykkelønn mv. utbetalt av arbeidsgiver

Lønn og feriepenger under sykdom eller fødselspermisjon mv., som refunderes fra folketrygden er fritatt for arbeidsgiveravgift, jf. folketrygdloven § 23-2 femte ledd første punktum. Fritaket for arbeidsgiveravgift gjelder bare dersom de aktuelle ytelsene faktisk blir refundert. Tilfeller der arbeidsgiveren har refusjonsrett etter folketrygdloven §§ 8-20 tredje ledd, 8-21 tredje ledd eller 22-3, men ikke gjør refusjonskravet gjeldende, gir ikke rett til fradrag i arbeidsgiveravgiften.

Ordningen praktiseres slik at arbeidsgiverne rapporterer de aktuelle ytelsene som avgiftspliktige, men får et fradrag i grunnlaget for arbeidsgiveravgift når ytelsene faktisk blir refundert. Fradraget kan først gjøres gjeldende i den måneden som refusjonen fra Arbeids- og velferdsetaten foreligger. Se [veiledning til a-meldingen](#) punkt 9.5.

15 Fritak for arbeidsgiveravgift for private arbeidsgivere

15.1 Generelt

Det er et fritak for arbeidsgiveravgift for private arbeidsgivere når lønn fra husholdningen ikke overstiger kr 60 000 i inntektsåret, jf. folketrygdloven § 23-2 syvende ledd. Beløpsgrensen gjelder den enkelte husstands samlede lønnsutgifter, herunder eventuelle feriepenge og verdien av fri kost og losji, utbetalt til eller stilt til disposisjon for en eller flere arbeidstakere i løpet av inntektsåret, jf. [forskrift 19. november 1997 nr. 1173](#) § 4.

Dersom de samlede utbetalinger fra en husstand går over grensen på kr 60 000 i året, må det beregnes arbeidsgiveravgift av hele beløpet. Det må da betales arbeidsgiveravgift av alle lønnsutbetalinger som er gjort etter den forenklete ordningen, jf. [forskrift 2. desember 1997 nr. 1385](#) § 5 annet ledd og skattebetalingsforskriften § 10-10-3 annet ledd.

Det gjelder på visse vilkår en forenklet oppgjørsordning for private arbeidsgivere, se nedenfor under punkt 17.

15.2 Vilkår for at unntaket kommer til anvendelse

15.2.1 Arbeid på eller i tilknytning til arbeidsgivers hjem og fritidsbolig

Avgiftsfritaket gjelder arbeid som skjer på eller i tilknytning til arbeidsgiverens bolig og/eller fritidsbolig. Dette vil typisk være omsorgsfunksjoner i hjemmet, innkjøp, renhold, hagestell, snømåking og vedlikehold eller reparasjon av egen bolig- eller fritidseiendom, leiet bolig, innbo eller privat kjøretøy, jf. forskrift til folketrygdloven av 19. november 1997 nr 1173 § 2.

15.2.2 Ytelsene må ikke være fradragsberettigede

Arbeidsgiveren må ikke ha rett til fradrag i sin inntekt for lønnskostnadene, verken direkte eller gjennom avskrivninger. Lønnskostnader som inngår i arbeidsgiverens næringsvirksomhet eller lønnskostnader som gjelder vedlikeholdsarbeid på utleid del av regnskapslignet bolig faller derfor utenfor fritaksordningen.

15.2.3 Avtalen må være inngått mellom private

Arbeidsgiveren og arbeidstakeren må ha opptrådt som privatpersoner ved avtaleinngåelsen om arbeidsoppdraget.

Videre må arbeidstakeren ikke påta seg arbeid av samme art i det private hjem og fritidsboliger som det han gjør i sin næringsvirksomhet. Oppdraget må således falle utenfor næringsvirksomheten. Dette gjelder uavhengig av om næringsvirksomheten drives som enkeltpersonforetak eller deltakerlignet selskap.

15.2.4 Grensen på kr 60 000

Lønnsutbetalinger som inngår i ordningen må til sammen ikke overstige kr 60 000 årlig. Inn under dette går feriepenge, verdien av fri kost og losji, samt andre ytelser som inngår i grunnlaget for arbeidsgiveravgift. Utbetalinger av lønn som er fritatt for arbeidsgiveravgift (for eksempel til barnepass) inngår ikke i grunnlaget for grensen på kr 60 000. Derimot vil utbetalinger som ikke overstiger kr 6 000, og som følgelig er skattefrie for mottaker og ikke innberetningspliktige, inngå i grunnlaget for arbeidsgiveravgift. Se punkt 18.

For mer om vilkårene, se også Skatte-ABC under emnet "Arbeidsgiveravgift – avgiftsplikt og grunnlag" punkt 3.12 "Lønnet arbeid i privat hjem og fritidsbolig"

15.3 Særlig om privat pass av barn

Godtgjørelse for privat pass av barn som ikke har fylt 12 år før utgangen av inntektsåret, eller som har særlig behov for omsorg og pleie, er unntatt fra arbeidsgiveravgift, jf. folketrygdloven § 23-2 sjette ledd. Dette gjelder selv om husstandens øvrige utbetalinger overstiger grensen på kr 60 000 for arbeid i privat hjem og fritidsbolig, og selv om barnepasser utfører noe ordinært husarbeid ved siden av barnepass. Det gjelder altså ingen beløpsgrenser for avgiftsfritaket når godtgjørelsen er for privat pass av barn som er omfattet av bestemmelsen. Adgangen til å benytte forenklet oppgjørsordning er imidlertid begrenset beløpsmessig på tilsvarende måte som for private arbeidsgivere for øvrig.

Uttrykket "pass av barn" omfatter vanlig tilsyn og stell. Godtgjørelse for behandling av barnets særlige pleie- eller omsorgsbehov i form av trening, fysioterapi, undervisning, medisinsk stell mv., omfattes ikke av fritaket i folketrygdloven § 23-2 sjette ledd. Dette gjelder uansett barnets alder. Slik utbetaling kan imidlertid være fritatt for arbeidsgiveravgift etter folketrygdloven § 23-2 syvende ledd.

16 Fritak for arbeidsgiveravgift for frivillige organisasjoner

16.1 Utgangspunkt

Veldedige eller allmenntilgjort institusjoner eller organisasjoner er fritatt for arbeidsgiveravgift, når de totale lønnsutgifter for organisasjonen er inntil kr 600 000, men bare for lønnsutbetalinger inntil kr 60 000 per ansatt, jf. folketrygdloven § 23-2 åttende ledd.

Dersom lønnsutbetalingene overstiger beløpsgrensene for avgiftsfritak, skal arbeidsgiveren ved førstkommande måned beregne avgift av de samlede avgiftspliktige ytelsene som til da er utbetalt, jf. forskrift av 2. desember 1997 nr. 1385 § 5 annet ledd og skattebetalingsforskriften § 10-10-3 annet ledd.

Det gjelder på visse vilkår en forenklet oppgjørsordning for frivillige organisasjoner, se nedenfor under punkt 17.

Det er utgitt en brosjyre om "[Skatt for frivillige og ideelle organisasjoner](#)", dvs. skattefrie organisasjoner, herunder veldedig eller allmenntilgjort institusjon eller organisasjon. Brosjyren er å finne på [skatteetaten.no](#).

16.2 Vilkår for at unntaket kommer til anvendelse

16.2.1 Vilkår knyttet til utbetaling til den enkelte arbeidstaker

Fritaket gjelder bare for utbetaling til arbeidstakere hvor lønnsutbetalingene til sammen ikke overstiger kr 60 000 i inntektsåret, herunder eventuelt medregnet verdien av fri kost og losji, utbetalte feriepenger og andre ytelser som inngår i grunnlaget for arbeidsgiveravgift. Lønnsutbetalinger omfatter også trekkpliktig overskudd på utgiftsgodtgjørelse.

Overstiger utbetalinger til en enkelt arbeidstaker kr 60 000 i inntektsåret, skal organisasjonen betale arbeidsgiveravgift av hele lønnsutbetalingen til vedkommende. Organisasjonen har likevel fritak for arbeidsgiveravgift på lønn til andre arbeidstakere i organisasjonen, dersom betingelsene for dette er oppfylt.

16.2.2 Vilkåret om maksimalt kr 600 000 i samlede lønnsutbetalinger

Overstiger de totale lønnsutbetalinger fra organisasjonen kr 600 000 i inntektsåret, er den samlede lønnsutbetalingen arbeidsgiveravgiftspliktig. Ved beregningen av de totale lønnsutbetalinger, skal både lønn over og under kr 60 000 til den enkelte ansatte tas med. Utbetalinger som ikke overstiger kr 10 000, og som følgelig er skattefrie for mottaker og ikke rapporteringspliktige, inngår også i arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget, se nedenfor under punkt 18.

16.2.3 Lønnsutbetalinger i næringsvirksomhet

Avgiftsfritaket gjelder ikke lønnsutbetalinger i næringsvirksomhet, dersom virksomheten er skattepliktig. Arbeider en person dels i den skattepliktige næringsvirksomheten og dels med den veldedige/allmenntilgitt aktiviteten, må lønnen deles skjønnsmessig i en del som gjelder den skattepliktige virksomheten og en del som gjelder den skattefrie aktiviteten. Lønnskostnader som gjelder den skattepliktige virksomheten skal holdes utenfor ved beregning av om organisasjonens lønnskostnader overstiger kr 600 000.

For mer om vilkårene, se også Skatte-ABC under emnet "Arbeidsgiveravgift – avgiftsplikt og grunnlag" punkt 3.13 "Frivillige organisasjoner"

17 Forenklete oppgjørsordninger

17.1 Innledning

Det gjelder på visse vilkår forenklete oppgjørsordninger for private arbeidsgivere og for frivillige organisasjoner, jf. punkt 15 og 16. Disse ordningene er nå tilpasset a-ordningen.

Det gjelder også en forenklet oppgjørsordning for statsforvaltningen, jf. punkt 4.3.

Til og med 2014 har det også vært en ordning med årlig innberetning for ikke-næringsdrivende, dersom de årlige utbetalingene ikke overstiger kr 60 000. Denne ordningen ble opphevet fra og med 2015.

17.2 Rapportering ved hvert oppgjør

Privat arbeidsgiver med lønnsutbetalinger som nevnt i folketrygdloven § 23-2 sjette og sjuende ledd, og veldedig eller allmenntilgitt institusjon eller organisasjon som omfattes av folketrygdloven § 23-2 åttende ledd kan benytte forenklet a-melding, jf. a-opplysningsforskriften § 3-1 annet ledd. Slik melding skal leveres senest første virkedag etter hver lønnsutbetaling. Forskuddstrekket forfaller i disse tilfellene samtidig med fristen for rapportering, jf. skattebetalingsforskriften § 10-10-3.

Det vises for øvrig til [Veiledning for a-meldingen](#).

17.3 Forenklet oppgjørsordning for statsforvaltningen

For statsforvaltningen gjelder det en forenklet oppgjørsordning, jf. [forskrift 27. november 2003 nr. 1398 om forenklet oppgjør for arbeidsgiveravgift fra statens forvaltningsvirksomhet](#).

Forskriften § 4 medfører at statsforvaltningen er unntatt fra å betale og gi opplysninger om beregnet arbeidsgiveravgift til skatteoppkreveren. I stedet gjennomføres forenklet oppgjør ved at beregnet avgift i rapport til statsregnskapet føres til utgift i samme måned som lønn og godtgjørelse er utbetalt til arbeidstaker. Samtidig skal arbeidsgiveravgiften bokføres som inntekt under folketrygdens kapittel i rapporten til statsregnskapet.

Følgende deler av statsforvaltning omfattes av ordningen:

De ordinære forvaltningsorganer, herunder departementer, etater, direktorater, tilsyn, råd, Statistisk sentralbyrå, Statens vegvesen, Jernbaneverket, Kystverket, Statens lånekasse, Statens husbank mv., jf. forskriften § 1 annet ledd bokstav a.

Det er viktig å merke seg at den forenklete oppgjørsordningen ikke gjelder for de deler av statsforvaltningen som er omtalt i forskriften § 1 andre ledd b, altså forvaltningsorganer med unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet, jf. forskriften § 4 annet ledd. Disse deler av statsforvaltningen skal betale og gi opplysninger om beregnet arbeidsgiveravgift til skatteoppkreveren for den kommune hvor hovedkontoret ligger etter de ordinære regler for oppgjør av arbeidsgiveravgift. Ordningen gjelder heller ikke for helseforetak som er omfattet av helseforetaksloven.

18 Generell grense for opplysningsplikt

Når samlede lønnsutbetalinger til en person i løpet av inntektsåret ikke overstiger kr 1000 er dette ikke opplysningspliktig, jf. skatteforvaltningsforskriften § 7-2-1 første ledd første punktum.

Dersom årlige lønnsutbetalinger i forbindelse med arbeid i tilknytning til betalerens eget hjem eller fritidsbolig til en person ikke overstiger kr 6 000 er dette ikke opplysningspliktig, jf. skatteforvaltningsforskriften § 7-2-1 første ledd annet punktum.

For skattefrie selskaper, foreninger og institusjoner som nevnt i skatteloven § 2-32 første ledd (institusjon eller organisasjon som ikke har erverv til formål mv.), gjelder en beløpsgrense for opplysningsplikt på kr 10 000, jf. skatteforvaltningsforskriften § 7-2-1 tredje ledd.

Overskrides de ovennevnte beløpsgrensene er hele beløpet opplysningspliktig og trekkpliktig og evt. arbeidsgiveravgiftspliktig. Som hovedregel er det plikt til å betale arbeidsgiveravgift selv om beløpet fritas for opplysningsplikt på grunn av beløpets størrelse, jf. folketrygdloven § 23-2 første ledd siste punktum. For private arbeidsgivere og veldedige eller allmenntilgitt organisasjoner eller institusjoner er det gitt særskilte regler for beregning av arbeidsgiveravgift, jf. punkt 15 og 16.

19 Arbeidsgiveravgift for konkursbo og dødsbo

Konkursbo er å anse som enhver annen arbeidsgiver med plikt til å betale arbeidsgiveravgift, for eksempel ved fortsatt drift av virksomheten.

Det skal ikke svares arbeidsgiveravgift av utbetalinger fra konkursboet til hel eller delvis dekning av lønn mv. når lønnskravet er oppstått før konkursens åpning. Kravet på udekket arbeidsgiveravgift vil være dividendeberettiget når lønnen er utbetalt før konkursen. Dette har sammenheng med når kravet på arbeidsgiveravgift anses oppstått. Kravet på arbeidsgiveravgift anses oppstått ved lønnsutbetalingen eller på det tidspunkt arbeidstakeren har anledning til å få lønnen utbetalt, se Rt 1995 side 1667. Tilsvarende gjelder for dødsbo.

Se også Skatte-ABC under emnet "Arbeidsgiveravgift – avgiftsplikt og grunnlag" punkt 2.5 "Konkursbo".

20 Vedlegg

20.1 Vedlegg 1: Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2017 (utdrag)

For inntektsåret 2017 svares folketrygdavgifter etter følgende regler og satser, jf. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) kapittel 23:

Arbeidsgiveravgift

§ 1. Beregning av avgift og regler om soneplassering

(1) Arbeidsgiveravgift beregnes som hovedregel etter satsen som gjelder i den sonen hvor arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Det kan likevel ikke benyttes redusert sats når arbeidsgiver har virksomhet innenfor nærmere angitte sektorer eller når arbeidsgiver er i økonomiske vanskeligheter, jf. § 4 og § 3 annet ledd.

(2) Et foretak som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket skal være registrert etter enhetsregisterloven. En privatperson som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor vedkommende er bosatt ifølge folkeregisteret.

(3) Dersom arbeidsgiver er et foretak med registrerte underenheter, jf. forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 10, anses hver underenhet som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift.

(4) Utføres hoveddelen av arbeidstakerens arbeid i en annen sone med høyere sats enn der virksomheten drives, jf. annet ledd, og enhetsregisterreglene på grunn av virksomhetens art ikke påbyr at underenhet registreres i sonen hvor arbeidet utføres (ambulerende virksomhet), benyttes likevel satsen i denne andre sonen hvor arbeidet utføres på den del av lønn mv. som knytter seg til dette arbeidet. Med hoveddelen av arbeidet menes her mer enn halvparten av antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av kalendermåneden. Arbeidsgiveravgift av etterbetaling av lønn mv. beregnes forholdsmessig med de satsene som skal benyttes på lønn mv. til den enkelte arbeidstaker for arbeid utført i inneværende kalendermåned.

(5) Flytter arbeidsgiveren eller underenheten fra en sone til en annen, legges satsen i tilflyttingssonen til grunn fra og med påfølgende kalendermåned etter registrert flyttedato.

§ 2. Soner for arbeidsgiveravgift

(1) Sone I omfatter de områder som ikke er nevnt nedenfor. Arbeidsgivere beregner avgiften etter satsen som gjelder for sone I, hvis ikke annet følger av dette vedtaket.

(2) Sone Ia omfatter:

- kommunene Frosta og Leksvik i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Rissa, Midtre Gauldal og Selbu i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Herøy, Haram, Midsund, Aukra, Eide og Gjemnes i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Flora, Sogndal og Førde i Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Etne, Bømlø, Kvam og Modalen i Hordaland fylke,
- kommunene Finnøy og Vindafjord i Rogaland fylke,
- kommunene Åseral, Audnedal, Hægebostad og Sirdal i Vest Agder fylke,
- kommunene Vegårshei og Iveland i Aust Agder fylke,
- kommunen Sigdal i Buskerud fylke,
- kommunen Gausdal i Oppland fylke.

(3) Sone II omfatter:

- kommunene Meråker, Verran og Inderøy i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Ørland og Agdenes i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Sande, Norddal, Stranda, Stordal, Vestnes, Rauma, Nesset, Sandøy, Tingvoll og Sunndal i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Gulen, Solund, Hyllestad, Høyanger, Vik, Balestrand, Leikanger, Aurland, Lærdal, Årdal, Luster, Askvoll, Fjaler, Gaular, Jølster, Naustdal, Bremanger, Vågsøy, Selje, Eid, Hornindal, Gloppen og Stryn i Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Fedje og Masfjorden i Hordaland fylke,
- kommunene Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy og Utsira i Rogaland fylke,
- kommunene Risør, Gjerstad, Åmli, Evje og Hornnes, Bygland, Valle og Bykle i Aust-Agder fylke,
- kommunene Drangedal, Nome, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke og Vinje i Telemark fylke,
- kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Rollag og Nore og Uvdal i Buskerud fylke,
- kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Søndre Land og Nordre Land i Oppland fylke,
- kommunene Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil og Åmot i Hedmark fylke.

(4) Sone III omfatter:

- kommunen Snåsa i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Hemne, Snillfjord, Bjugn, Oppdal, Rennebu, Meldal, Røros, Holtålen og Tydal i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Vanylven, Surnadal, Rindal, Halså og Aure i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre og Vang i Oppland fylke,
- kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Os i Hedmark fylke.

(5) Sone IV omfatter:

- Troms fylke, med unntak av kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen og Tromsø,
- Nordland fylke, med unntak av kommunen Bodø,
- kommunene Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy og Leka i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Hitra, Frøya, Åfjord, Roan og Osen i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunen Smøla i Møre og Romsdal fylke.

(6) Sone IVa omfatter:

- kommunen Tromsø i Troms fylke,
- kommunen Bodø i Nordland fylke.

(7) Sone V omfatter:

- Finnmark fylke,
- kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen i Troms fylke.

§ 3. Satser for arbeidsgiveravgift etter sone

(1) Satsene for arbeidsgiveravgift for inntektsåret 2017 er:

- Sone I: 14,1 pst.
- Sone Ia: 14,1 pst., men likevel 10,6 pst. så lenge differansen mellom den avgift som ville følge av satser på henholdsvis 14,1 pst. og 10,6 pst. ikke overstiger grensene for bagatellmessig støtte, jf. § 4 tredje og fjerde ledd. Bestemmelsene om redusert avgiftssats i sone Ia gjelder ikke foretak som er omfattet av helseforetaksloven, og statsforvaltningen som omfattes av reglene i folketrygdloven § 24-5 tredje ledd.
- Sone II: 10,6 pst.
- Sone III: 6,4 pst.
- Sone IV: 5,1 pst.
- Sone IVa: 7,9 pst.
- Sone V: 0 pst. Samme sats gjelder for avgift som svares av arbeidsgivere hjemmehørende på Svalbard for arbeid utført der, og når andre arbeidsgivere utbetaler lønn og annen godtgjørelse som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

(2) Arbeidsgivere som er i økonomiske vanskeligheter, jf. ESAs retningslinjer for støtte til foretak i vanskeligheter, må beregne avgift etter satsen som gjelder i sone I. Det samme gjelder arbeidsgivere med utestående krav på tilbakebetaling av ulovlig statsstøtte. Bestemmelsen i første og annet punktum gjelder likevel ikke så lenge differansen mellom den avgiften som ville følge av satsen i lokaliseringssonen og satsen i sone I, ikke overstiger grensene for bagatellmessig støtte, jf. § 4 tredje ledd.

(3) Arbeidsgivere som beregner arbeidsgiveravgift etter reduserte satser plikter å avgi erklæring om hvorvidt foretaket er i økonomiske vanskeligheter.

§ 4. Særregler om avgiftssats og avgiftsberegning for arbeidsgivere med aktiviteter innenfor visse sektorer og andre arbeidsgivere som beregner avgift med redusert sats etter reglene om bagatellmessig støtte

(1) Arbeidsgivere i sonene II-V, eller med ambulerende virksomhet i disse sonene, som utfører aktiviteter omfattet av tabellen nedenfor, skal beregne avgift etter satsen for sone I, uansett hvor arbeidsgiver er lokalisert eller arbeidet blir utført. Tilsvarende gjelder for lønn mv. til utleide arbeidstakere som utfører slike aktiviteter.

Stålsektoren	Aktiviteter knyttet til produksjon av produkter som nevnt i Annex II til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020
Syntetfisersektoren	Aktiviteter knyttet til produksjon av produkter som nevnt i Annex IIa til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020
<i>Næringskoder, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)</i>	
Energisektoren	
Næringshovedområde 35	Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning
Transportsektoren	
49.1	Passasjertransport med jernbane
49.2	Godstransport med jernbane
49.31	Transport med rutebil og sporvei i by- og forstadsområder
49.39	Landtransport med passasjerer ikke nevnt annet sted
49.41	Godstransport på vei
50	Sjøfart

51.1	Lufttransport med passasjerer
51.21	Lufttransport med gods
Lufthavner	
52.23	Andre tjenester tilknyttet lufttransport
Finansierings- og forsikringsvirksomhet mv.	
64	Finansieringsvirksomhet
65	Forsikringsvirksomhet og pensjonskasser, unntatt trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning
66	Tjenester tilknyttet finansierings- og forsikringsvirksomhet
70.10	Hovedkontortjenester, men bare for så vidt gjelder tjenester som ytes innenfor et konsern
70.22	Bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning, men bare for så vidt gjelder tjenester som ytes innenfor et konsern

(2) Arbeidsgivere med blandet virksomhet kan, dersom de har et klart regnskapsmessig skille mellom lønn mv. knyttet til aktiviteter som nevnt i første ledd og andre aktiviteter, uten hinder av først ledd beregne avgiften etter satsene i § 3, eventuelt i § 5, for den del av avgiftsgrunnlaget som ikke er knyttet til aktiviteter som nevnt i første ledd.

(3) Arbeidsgivere kan uten hinder av første ledd beregne arbeidsgiveravgift for aktiviteter som nevnt i første ledd etter satsene for lokaliseringssonen, så lenge differansen mellom den avgift som ville følge av satsen i lokaliseringssonen og satsen i sone I, ikke overstiger 500 000 kroner for arbeidsgiveren i 2017. Dersom arbeidsgiver anses å være en del av et konsern, jf. forordning (EU) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte, gjelder beløpsgrensen for hele konsernet under ett. For aktiviteter knyttet til godstransport på vei, jf. næringskode 49.41 Godstransport på vei, må differansen ikke overstige 250 000 kroner i 2017.

(4) Når en arbeidsgiver beregner avgift med redusert sats i sone Ia eller etter tredje ledd, kan den samlede fordelingen av bagatellmessig støtte i form av redusert avgift og annen bagatellmessig støtte til arbeidsgiveren ikke overstige 500 000 kroner i 2017, jf. forordning (EU) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte. For aktiviteter knyttet til godstransport på vei må slik samlet støtte ikke overstige 250 000 kroner i 2017. Arbeidsgiver som mottar annen støtte til dekning av lønn mv., kan ikke beregne redusert avgift etter bestemmelsene i denne paragraf.

(5) Arbeidsgivere som beregner avgift med redusert sats etter bestemmelsen i tredje ledd, plikter å gi opplysninger om eventuell annen bagatellmessig støtte og støtte til dekning av lønnskostnader som arbeidsgiver har blitt tildelt i kalendermåneden.

§ 5. Særregel om avgiftssats for aktiviteter knyttet til produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen

(1) Arbeidsgivere som utfører aktiviteter knyttet til produksjon, foredling og engroshandel av produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen, jf. avtalens § 8, beregner arbeidsgiveravgift med 5,1 pst. når virksomheten drives i sone IVa, og med 10,6 pst. når den drives i sone Ia. Dette gjelder aktiviteter som er omfattet av næringskodene i tabellen nedenfor. Dersom arbeidsgiver også utfører andre aktiviteter enn de som er nevnt nedenfor, gjelder § 4 annet ledd om blandet virksomhet tilsvarende.

<i>Næringskode, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)</i>	
01.1-01.3	Dyrking av ettårige vekster, flerårige vekster og planteformering
01.4	Husdyrhold

01.5	Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
01.6	Tjenester tilknyttet jordbruk og etterbehandling av vekster etter innhøsting
01.7	Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell
02.1-02.3	Skogskjøtsel og andre skogbruksaktiviteter, avvirkning og innsamling av viltvoksende produkter av annet enn tre og del av 16.10 (produksjon av pæler)
02.40	Tjenester tilknyttet skogbruk (med unntak av tømmermåling)
03.11-03.12	Hav- og kystfiske og fangst og ferskvannsfiske
03.21-03.22	Hav- og kystbasert akvakultur og ferskvannsbasert akvakultur
10.11-10.13	Bearbeiding og konservering av kjøtt og fjørfekjøtt og produksjon av kjøtt- og fjørfevarer
10.20	Bearbeiding og konservering av fisk, skalldyr og bløtdyr
10.3	Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker
10.4	Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer
10.5	Produksjon av meierivarer og iskrem
10.6	Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter, samt del av 10.89 (produksjon av kunstig honning og karamell)
10.85	Produksjon av ferdigmat
10.9	Produksjon av fôrvarer
46.2	Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr
46.31	Engroshandel med frukt og grønnsaker, samt del av 10.39 (produksjon av skrellede grønnsaker og blandede salater)
46.32	Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
46.33	Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og -fett
46.381	Engroshandel med fisk, skalldyr og bløtdyr
50.202	Innenriks sjøtransport med gods, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
52.10	Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer.

20.2 Vedlegg 2: Annex II og II(a) til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014-2020

Annex II – Definition of the steel sector

For the purpose of these guidelines, 'steel sector' means all activities related to the production of one or more of the following products:

- (a) pig iron and ferro-alloys: pig iron for steelmaking, foundry and other pig iron, spiegeleisen and high-carbon ferro-manganese, not including other ferro-alloys;
- (b) crude and semi-finished products of iron, ordinary steel or special steel: liquid steel cast or not cast into ingots, including ingots for forging semi-finished products: blooms, billets and slabs; sheet bars and tinplate bars; hot-rolled wide coils, with the exception of production of liquid steel for castings from small and medium-sized foundries;
- (c) hot finished products of iron, ordinary steel or special steel: rails, sleepers, fishplates, soleplates, joists, heavy sections 80 mm and over, sheet piling, bars and sections of less than 80 mm and flats of less than 150 mm, wire rod, tube rounds and squares, hot-rolled hoop and strip (including tube strip), hot-rolled sheet (coated or uncoated), plates and sheets of 3 mm thickness and over, universal plates of 150 mm and over, with the exception of wire and wire products, bright bars and iron castings;
- (d) cold finished products: tinplate, terneplate, blackplate, galvanized sheets, other coated sheets, cold-rolled sheets, electrical sheets and strip for tinplate, cold-rolled plate, in coil and in strip;
- (e) tubes: all seamless steel tubes, welded steel tubes with a diameter of over 406.4 mm.

Annex II(a) - Definition of the synthetic fibres sector

For the purpose of these guidelines 'synthetic fibres sector', means:

- a) extrusion/texturisation of all generic types of fibre and yarn based on polyester, polyamide, acrylic or polypropylene, irrespective of their end-uses; or
- b) polymerisation (including polycondensation) where it is integrated with extrusion in terms of the machinery used; or
- c) any ancillary process linked to the contemporaneous installation of extrusion/texturisation capacity by the prospective beneficiary or by another company in the group to which it belongs and which, in the specific business activity concerned, is normally integrated with such capacity in terms of the machinery used.